

КУЛЬТУРА

К*Ж

щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик 4-11 грудня 2011

і життя

ПОСТАТІ

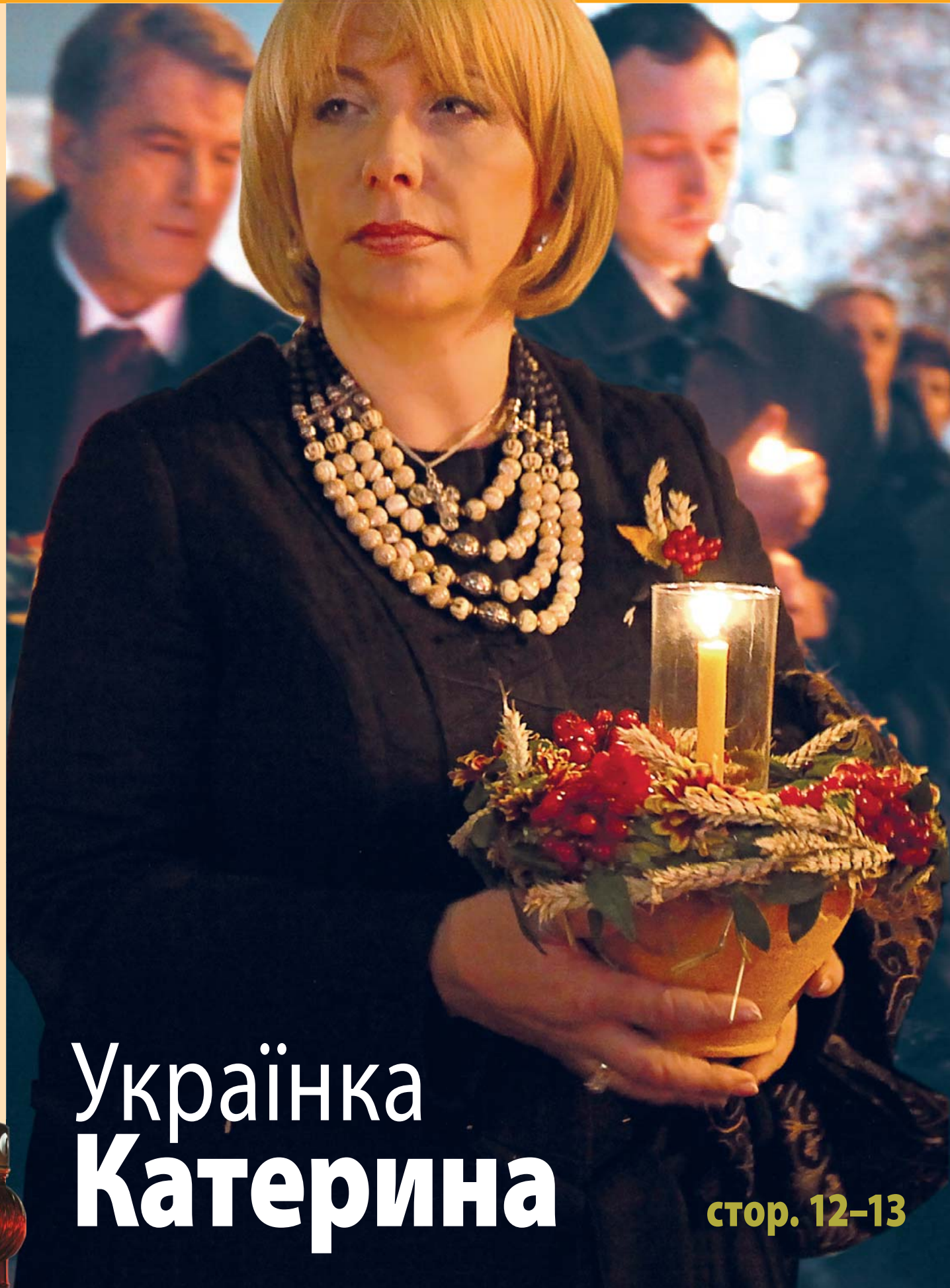
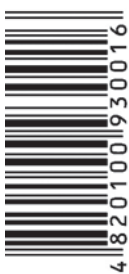
Альгірдас КУМЖА
Ярослав СТЕЛЬМАХ
Микола СЯДРИСТИЙ
стор. 6-7, 22-23, 28

СПЕЦІАЛЬНА ТЕМА

Ленін. Партія. Голодомор

стор. 9-14, 19-24

Українка Катерина

стор. 12-13

КОЛОНКА МІНІСТРА

акценти

■ У часи активного суспільного пошуку національних цінностей в Україні міністр Василь Вовкун своїм посадовим кредом вважає гасло «Національна культура – це і є національна ідея»

2009-й стає знаковим у налагодженні співробітництва з міжнародними організаціями та у співпраці в програмах і проектах Ради Європи. Причому Україна активно залучає до процесів європейської культурної інтеграції також Білорусь.

Тенденція переходу від реагування на зовнішні пропозиції до стратегічної побудови стосунків у галузі культури та мистецтва позначається і в оновленні підходів до договірно-правової бази співпраці з іншими країнами. Так, щойно підписано Протокол про співробітництво між Міністерством культури і туризму України та Міністерством культури і національної спадщини Республіки Польща на 2009–2012 роки. Цей документ фіксує основні напрями двосторонньої співпраці та надає нового виміру культурно-мистецькій співпраці наших країн.

Серед спільних проектів та програм 2010-го – реалізація проекту із застосування цифрових технологій у бібліотеках і музеях України, старт програми «Європейський стадіон культури – Україна-Польща. Культурна ідентичність», яка реалізуватиметься в контексті підготовки до чемпіонату з футболу Євро-2012, підтримка діяльності національних меншин у сфері культури на території обох держав, зокрема ювілейного – двадцятого – фестивалю української культури у Сопоті, що відбудеться 2011 року.

Також прийдешнього року Україна та Польща збираються максимально використати нові можливості співробітництва в межах зовнішньополітичної ініціативи ЄС «Східне Партнерство» та вивчити перспективи реалізації двосторонніх і багатосторонніх проектів у царині культурної спадщини, обмінятися досвідом і найкращими практиками у сфері європейської інтеграції.

2010 року українська та польська сторони запланували реалізацію широкої програми заходів задля гідного відзначення Року Шопена, причому значна частина з них відбуватиметься на території України. На робочій зустрічі з польським колегою було обговорено питання відкриття у м. Києві пам'ятника Юліушу Словацькому та пам'ятника Михайлу Грушевському у м. Холмі, можливості реалізації 2010 року спільних заходів із відзначення визначних дат, які мали місце в історії обох народів та демонстрували українсько-польське братерство зброї – 600-річчя Грюнвальдської битви та 90-річчя битви під Варшавою, відомої як «Чудо над Віслою».

За останній місяць підписано подібні програми співпраці з Литовською Республікою, Федеративною Республікою Бразилією. Готуються до підписання конкретні програми співпраці з Російською Федерацією, Республікою Білорусь та Італійською Республікою.

НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ

Міністр культури і туризму України Василь Вовкун, який з 29 листопада до 1 грудня перебував з робочим візитом у Республіці Польща, та міністр культури та національної спадщини Республіки Польща Богдан Здроевський підписали 30 листопада Протокол про співробітництво між міністерствами на 2009–2012 роки.

Під час зустрічі міністри розглянули та попередньо погодили основні напрями двосторонньої співпраці до 2012 року. Сторони дійшли згоди у складних питаннях повернення об'єктів культурної спадщини, що опинилися на територіях інших держав, сконцентрувавши увагу на проведенні спільних виставкових проектів з метою доступу до цих об'єктів широкою публіки в Україні та Польщі.

Окрему увагу було приділено сприянню обома міністерствами реалізації культурних проектів на регіональному рівні, адже на сьогоднішній день існує близько 400 окремих угод про співпрацю між різними територіальними одиницями наших країн.

УКРАЇНА І ПЕРУ

30 листопада 2009 відбулася робоча зустріч голови Державної служби туризму і курортів Анатолія Пахлі з Надзвичайним і Повноважним Послом Перу в Україні Мартою Чаваррі Дупуй.

У ході зустрічі сторони обговорили питання активізації двосторонніх туристичних зв'язків, зокрема зближення показників двосторонньої торгівлі туристичними послугами, насамперед, через збільшення обсягів в'їзного туризму з Перу до України.

Українська сторона висловила побажання до колег з Перу щодо відкриття представництва національного туристичного офісу в Києві.

Анатолій Пахля поінформував гостей, що Україна є відкритою країною для туристів із Перу.

«СКРИНЯ УКРАЇНЦЯ»

30 листопада 2009 року міністр культури і туризму України Василь Вовкун під час робочого візиту до Республіки Польща зустрівся з представниками української громади, церкви, преси та дипломатичним корпусом.

На зустрічі було обговорено широкий спектр питань двостороннього українсько-польського співробітни-

цтва в галузі культури, повернення культурної спадщини України на рідну землю, підтримки Міністерством культури і туризму України заходів української громади зі збереження національної самосвідомості українців за межами своєї держави, популяризації української культури в Польщі.

Василь Вовкун наголосив на необхідності активної роботи з молодим поколінням закордонного українства та розповів про розробку нового проекту МКТ «Скрина українця», націленого на формування та розвиток національно-культурної ідентичності українських дітей, які мешкають як на території України, так і поза її межами.

«КРОЛЕВЕЦЬКІ РУШНИКИ»

Від 3 до 6 грудня 2009 року у місті Кролевіці Сумської області за підтримки Міністерства культури і туризму України триватиме Міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Кролевецькі рушники».

У фестивалі візьмуть участь лауреати міжнародних і всеукраїнських конкурсів та фестивалів, майстри декоративно-ужиткового мистецтва, письменники, художники, мистецтвознавці, професійні та аматорські художні колективи й окремі виконавці з регіонів України та країн СНД.

«ДУМЦІ» – 90

З нагоди 90-річчя від дня заснування Національної заслуженої академічної капели України «Думка» міністр культури і туризму України Василь Вовкун надіслав колективу вітання.

«Капела має багату і славу творчу історію, – говорить зокрема у привітанні. – Ось вже 90 років лине її спів по всій Україні та в світі. І сьогодні ми маємо всі підстави пишатися вашими досягненнями у вітчизняному та світовому хоровому мистецтві.

Ваша творчість є яскравим взірцем служіння високому мистецтву та любові до рідної землі. Ваші виступи несуть в собі глибоку естетичну насолоду, мають велике просвітницьке значення.

Усе різноманіття старовинної та сучасної хорової музики дарує своїми концертами уславлена капела – один із найкращих хорових колективів України».

СЕЛО МОЄ СПІВУЧЕ

29 листопада за підтримки Міністерства культури і туризму України у смт Старобешевому, селищі Опитне Артемівського району та місті Донецьку відбувся регіональний фестиваль вокально-хорового мистецтва «Село моє співуче».

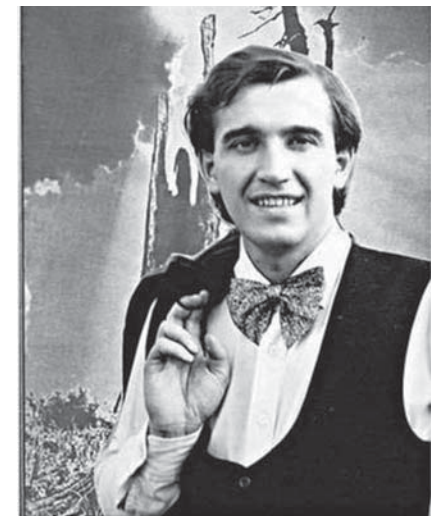
Засновником та організатором фестивалю став Донецький обласний навчально-методичний центр культури. Співорганізатори – управління культури і туризму Донецької обласної державної адміністрації, відділи культури

і туризму Артемівської та Старобешівської районних державних адміністрацій, Державна театральновидовищна агенція.

Фестиваль проводився на базі сільських клубних закладів Старобешівського і Артемівського районів та Палацу культури «Заперевальний» м. Донецька.

Під час фестивалю відбулися фольклорні дійства, демонструвалися народні звичаї, традиції, обряди у сільській місцевості, тематичні виставки виробів народних майстрів.

У фестивалі взяли участь вокально-хорові колективи Донецької, Луганської, Харківської областей, учасники та лауреати обласних та Всеукраїнських фестивалів та оглядів, майстри народного та декоративно-ужиткового мистецтва.

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ НАЗАРІЯ ЯРЕМЧУКА...

30 листопада 2009 року у Вишніці Чернівецької області за підтримки Міністерства культури і туризму України відбувся вечір пам'яті видатного українського співака Назарія Яремчука.

Назарій Яремчук народився 30 листопада 1951 року в селі Рівня Вишніцького району в селянській родині, був четвертою дитиною.

...ТА ЯРОСЛАВА СТЕЛЬМАХА

30 листопада 2009 року в Національному академічному драматичному театрі імені Івана Франка відбувся вечір пам'яті Ярослава Стельмаха (до 60-річчя від дня народження). У творчому заході взяли участь письменники, колеги, друзі та рідні українського драматурга, сценариста, перекладача Ярослава Стельмаха.

хроніка

■ 3 ГРУДНЯ – ДЕНЬ ІНВАЛІДА, АБО СВЯТО НА СВЯТА

У приміщенні культурного центру Національного музею літератури у ці дні проходить виставка робіт інвалідів – живопис, вишивка, аплікації. Роботи й справді вражають. Якщо додати той факт, що створили їх люди з особливими потребами, то душу переповнить не тільки захоплення, але й гордість. Та, на жаль, така нагода буває тільки «на свята».

Талановитих учасників завше чимало: на цього річної виставці було понад 400 робіт 280 авторів з усіх областей України.

– 3 грудня ми планували провести ще й фестиваль-конкурс творчих можливостей інвалідів у Києві (музика, література, мистецтво). Але маємо перенести цей захід – коштів немає, – розповідає голова ВГО «Всеукраїнська профспілка працездатних інвалідів» Володимир Петровський. – Ми звертались до багатьох організацій, установ – марно.

Отож проведення фестивалю і підсумкового концерту профспілки зараз під великим питанням. Що вже говорити про те, щоб відправити інвалідів-переможців (до 10 осіб) відпочити на кілька днів у Карпати, навчити кататися на лижах, побачити, як саме святкують Різдво Христове в Західній Україні. Та найбільший сум бере, коли дізнаєшся, що не дають не тільки грошей: головне управління сім'ї та молоді відмовило профспілці у нагородженні інвалідів, які вп'ятох стрибнули з парашутами, встановивши тим самим рекорд України та світу. Мотивували відмову тим, що не існує такого поняття, як парашутний спорт для інвалідів. (До речі, про цих мужніх людей наша газета нещодавно розповідала.)

Залишається сподіватись, що хоч розширене засідання Кабміну, яке відбудеться в День інвалідів, дасть позитивні результати. . .

Ганна НАЗАРУК

Фото Юрія ШКОДИ

ПРИЙМАЧЕНКО 100

В останній місяць 2009-го, оголошеного ЮНЕСКО роком Марії Примаченко (Приймаченко), видавництво «Родовід» потішило поціновувачів, вчених та й просто небайдужих до її мистецтва збірником «Марія Примаченко 100».

12 грудня 2009 року виповнюється 100 років від дня народження Марії Примаченко.

У щойно «спеченому пироці»: статті, есеї, спогади, присвячені сторіччю Марії Примаченко. Книга ілюстрована творами та світлинами художниці. Вона є вшануванням українською та російською інтелігенцією пам'яті самотньої малярки. На презентацію книги в музей Івана Гончара завітав онук мисткині – Іван Примаченко, який схвилювано передав подяку всім присутнім від родини Примаченків.

Принагідно зауважимо, що мистецтвознавець Людмила Лисенко зараз пише роман, завершує роботу над сценарієм та збирається знімати фільм про художницю.

Ірина АНДРІЙЧУК

«УКРРЕВКУЛЬТ» У ДІІ

Інтернет-спільнота «Укрревкульт» минулого тижня провела вечірку у прес-центрі «Нова демократія» на вулиці Ванди Василевської в Києві.

Як і в «живому журналі», так і в живому спілкуванні темою вечірки стало «революційне» українське мистецтво 1920-х років. Тобто – як зазначив ініціатор акції Павло Солодько – «поезії, есеї, оповідання,

графіка, які були репресовані разом із авторами, а в наш час замовчуються... а також твори, на які ця культура вплинула або якими вона надихалася».

Хоча у масовому сприйнятті в нашій країні поняття «революція» спровоковане прив'язкою до більшовицької ідеології, насправді це далеко не так – твердять «ревкультуристи». Акція не мала жодного стосунку до політики, а українське мистецтво 1920-х років є революційним за своєю суттю. Як і загалом світове мистецтво початку ХХ століття.

ЗАГРАЙМО В АЛЖИРІ

Із 9 по 14 грудня 2009-го відбудеться Перший міжнародний фестиваль симфонічної музики в Алжирі.

До участі запрошуються групи українських артистів у складі до 20 чоловік.

В репертуарі повинні бути, зокрема, 2–3 композиції українських авторів.

НОВІ КУЛЬТУРНІ ЦЕНТРИ

За інформацією Міністерства закордонних справ України, до кінця 2009 р. відбудеться відкриття культурно-інформаційних центрів у складі посольств України в Іспанії, Чехії, Болгарії, Естонії, Угорщині.

За умови забезпечення належного фінансування у 2010 році планується відкрити центри у складі посольств України у Великобританії, Канаді, Словаччині та генерального консульства України в Мюнхені.

ВРУЧЕННЯ ПРЕМІЙ Д. ЯВОРНИЦЬКОГО

Національна спілка краєзнавців України за участі представників вищих органів влади, краєзнавчої громадськості та творчих спілок, діячів науки, культури й освіти, керівників міністерств і відомств, працівників ЗМІ 5 грудня 2009 року проводить презентацію премії імені Дмитра Яворницького.

Урочистості – презентація та вручення премій – відбудуться у Колонній залі імені М.Лисенка Національної філармонії України о 14 годині.

НІМЦІ УКРАЇНИ ЗБИРАЮТЬСЯ НА З'ЇЗД

5–6 грудня в смт Ворзель Київської області відбудеться IV з'їзд німців України.

Рада німців України звітуватиме про зроблене у 2006–2009 роках і прийматиме Програму етносоціального

розвитку німецької меншини України на 2009–2013 роки, обере новий склад і голову ради. На з'їзд зберуться делегати з 27 адміністративно-територіальних одиниць України.

КОЖЕН ВІВТОРОК БУДЕ ЕТНІЧНИМ

У столичному кінотеатрі «Київ» відбудеться перший «Етнічний вівторок» – зустрічі етнологів зі своїми шанувальниками. Цього разу господарями кінотеатру були гурти «Божичі», «Пропала грамота», «РоліКарп», «ДримбаДаДзига». Також відбувся показ документальної стрічки режисера Ганни Яровенко «Фієста». За час свята гості навчилися танцювати традиційний народний український танець під музику автентичного гармоніста Дмитра Левковича з Борщагівки.

Таке дійство з різноманітними доповненнями програми відбуватиметься кожного вівторка в арт-клубі кінотеатру.

Віра МАКОВИЙ

«ДРАМА БЕЗ ГОРІЛКИ»

Київський театр «Кеба» та Сергій Пантюк презентують виставу «Драма без горілки» за п'єсою Володимира Самійленка.

Вистава відбудеться в рамках програми «Книжка і театр» ярмарку-фестивалю «Книжковий світ» у п'ятницю 18 грудня о 19.00 в приміщенні експоненту «Спортивний» (вул. Фізкультури, 1).

Театрала! Не пропустіть на ярмарку:

19.12.09, 19.00-21.00 – Вистава «Фрекен Жулі» за п'єсою Августа Стрінберга. Театр НАУКМА

20.12.09, 13.00-14.00 – Майстер-клас драматурга Олександра Ірванця

20.12.09, 14.00-15.00 – Круглий стіл «Українська література на сцені»

АНОНСИ

ХАРКІВ

11 грудня

Обласна художня галерея «Мистецтво Слобожанщини». Відкриття виставки творів заслуженого діяча мистецтв України, професора, члена правління Спілки дизайнерів України Олександра Бойчука.

7–16 грудня

Харківський український культурний центр «Юність».

Проведення Днів українського кіно.

ОДЕСА

4 грудня

У Російському драматичному театрі прем'єра вистави «Бродвейська історія» за мотивами роману У. і П. Мерксів «Це зробив Дворецький».

4 грудня

У Музеї сучасного мистецтва презентація проекту «Місяць перед Різдвом», виставки робіт Вадима Кучера та Віри Жлудько.

7 грудня

У залі Театру опери і балету концерт «Золоті голоси Європи» за участю зірок Ла Скала.

В м.Іллічівську фінал міського конкурсу «Конвенція ООН з прав дитини очима дітей».

8 грудня

У приміщенні Театру опери і балету концерт Віденського Штрауса оркестру, диригент Петер Гуту.

У Російському драматичному театрі прем'єра монодrame народного артиста України Олега Школьніка «Життя за 1000!» та відкриття театрального салону.

9 грудня

У мюзик-холі «Уточкін» додатковий концерт Олега Скрипки, презентація нового ретро-джазового проекту групи «ВВ» «Серце у мене вразливе...».

10 грудня

В Одеському художньому музеї відкриття виставки живопису «Пейзаж ХХ століття».

У концерт-холі «Сади перемоги» відбудеться конкурс краси «Міс Одеса» за право на участь у турнірі «Міс Україна».

В арт-кафе «Перемога» гурт «Пернатий Змій» презентуватиме нову програму та диск «Спільна мова».

11 грудня

В Українському музично-драматичному театрі ювілейний вечір режисера Костянтина Пивоварова та прем'єра поставленої ним вистави «Кайдаші» за мотивами повісті Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

редактор рубрики
Орест КОГУТ

регіони: харківщина

■ НА МУРАВЬСЬКОМУ ШЛЯХУ

У Харкові відбувся всеукраїнський семінар-рада директорів обласних центрів народної творчості «Сучасні тенденції культури та державна і регіональна культурна політика».

Місце проведення такого представницького форуму вибрано не випадково. Харківський обласний центр народної творчості – один із провідних в Україні. Тут понад 60 років опікуються збереженням і пропагандою народних традицій Слобожанщини.

У структурі центру працює дослідницько-виконавський гурт «Муравський шлях», добре відомий у фольклорних колах нашої країни. Його керівник – музикознавець-фольклорист, заслужена артистка України Галина Лук'янець.

Учасники «Муравського шляху» не тільки збирають та відтворюють глибинні прошарки слобожанської та полтавської пісенності, а й самі стали символом слобожанського співу, зовнішнього вигляду слобожан – вони власноруч шийуть вбрання за старими зразками, виготовляють обрядову атрибутику.

На початку 90-х років тут створено лабораторію фольклору. Матеріали експедицій колективу «Муравський шлях» було оформлено у фольклорний фонд лабораторії. Нині він налічує 1894 записи на 52 бобинах 1977–1992 років та 315 записів на касетах 1992–1998 років, 467 записів експедицій 2005–2009 років. Створення лабораторії та її архіву стало базою для нового етапу в роботі центру з відтворення надбань фольклорної спадщини і традицій живого культурного спілкування.

Враховуючи досвід фольклорних фестивалів в Україні, його фахівці розробили свою концепцію їхнього проведення. Йдеться про «Фольклорну толоку», «Екофольк» та «Покуть».

Зрозуміло, що така робота зі збереження і розвитку традиційної народної культури у різних регіонах повинна вестися фахівцями за державної підтримки. І в цьому органі місцевого самоврядування належить відігравати координуючу роль як в організаційній, так і фінансовій сферах, – зазначила начальниця управління стратегічного планування соціокультурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Міністерства культури і туризму України Наталя Жмака.

Володимир СУБОТА,
власкор, Харків

На знімку: виступає гурт «Муравський шлях»

Володимир СУБОТА,
Харківська область

В Україні на державному обліку перебуває 57206 пам'яток археології, серед яких 418 – національного значення

Зрозуміло, що за обмеженого фінансування культури зберегти їх в цілісності нереально. Та ще коли відсутній будь-який контроль за розкопками і переміщенням знахідок. Звичай ідеться про «чорних археологів», бізнес котрих процвітає, бо попит на історичні реліквії залишається сталим навіть в умовах світової кризи. Харківська область – не менш унікальний археологічний регіон України. Тут зосереджено чимало пам'яток.

– На горі Кременець, що в Ізюмському районі, грабіжники від археології знищили весь культурний шар, – каже науковий співробітник музею археології і етнографії Слобідської України Харківського національного університету імені В. Каразіна Тетяна Крупа.

У басейні Сіверського Дінця, на правому березі річки Уди є вузький трикутний мис заввишки 20 метрів. Тут розташована вельми цікава пам'ятка епохи Київської Русі – давньоруське місто Донець (Донецьке городище), де зосереджені зразки різних археологічних культур. Ще один археологічний комплекс V–III століття до

нашої ери розташований поблизу селища Люботина і займає частину берега річки Мерефа.

На цих і на багатьох інших історичних місцях в області уже давно орудують крадії.

На жаль, протягом останніх років наша археологічна спадщина перестала бути предметом фундаментальних наукових досліджень, передовсім, через брак відповідного фінансування, а перетворилася на джерело поповнення приватних колекцій. Не секрет, археологічні експедиції нині споряджаються здебільшо-

го завдяки підтримці спонсорів. З кожним роком держава на такі цілі виділяє дедалі менше коштів. І з поглибленням фінансово-економічної кризи, треба визнати відверто, – ці процеси набуватимуть ще більших масштабів, перш за все, через те, що люди шукають будь-які способи одержання грошей... Навіть злочинним шляхом.

Вандалізм на території Національного заповідника «Херсонес Таврійський», на жаль, став звичним явищем. Натовпи туристів засмічують територію, лазять на стіни – залишки давніх споруд, які стояли ще у період святого Володимира і під час нашестя татаро-монгольської орди.

Грабіжників, як магніт, притягує найвищий курган Приазов'я – Куляб-могила, що у Михайлівському районі Запорізької області. Видатний об'єкт археологічного надбання занесений до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Кургану епохи бронзи приблизно три тисячоліття. Протягом цього часу він не руйнувався. Нині «чорні археологи» таки добралися до нього – на вершині (а це 108 метрів над рівнем моря) уже викопаний шурф глибиною до восьми метрів.

Встановлено, що 93 відсотки випадків руйнації історичних об'єктів припадає саме на південний регіон України (АР Крим – 79 відсотків, Одеська обл. – 7, Миколаївська – 4, Херсонська – 3).

На знімку: Гора Крем'янець
(м. Ізюм)

Прем'єрний дощ

Нинішній театральний сезон у Харкові обіцяє бути неординарним

Передовсім, для Академічного театру опери і балету імені Миколи Лисенка. 135 років тому відбулася перша вистава у стаціонарному оперному театрі нашого міста, а через 50 років він почав існувати зі статусом першого українського державного оперного театру.

Оскільки ювілеї відзначають ще й головний диригент, заслужений діяч мистецтв України Віталій Куценко, головний художник, заслужений художник України Надія Швець та художній керівник балету, народна артистка України Світлана Коливанова, то, зрозуміло, що перші вистави сезону – нові постановки ювілярів.

До 240-річчя від дня народження Івана Котляревського труппа поновила класичну виставу «Наталка Полтавка».

Нове приміщення оперного театру стало своєрідним культурним центром Харкова. Під одним дахом зосереджено театр, картинну галерею, кіноцентр. Тут відбуваються найцікавіші гастролі.

Переважно «своя публіка» відвідує вистави Харківсько-

го академічного театру музичної комедії, який відкрив ювілейний 80-й сезон. 1 листопада 1929 року колектив презентував публіці першу виставу «Орфей у пеклі» Ж. Оффенбаха. На чолі театру тоді стояли безпосередні учні видатного реформатора української сцени Леся Курбаса.

Цей сезон ювіляри відкрили прем'єрою музичної комедії «Тасмунія Дон Жуана», що стала окрасою репертуару, багатого класичними і сучасними творами.

Відзначає 70-річчя й Харківський академічний театр ляльок імені Віктора Афанасєва. Першим художнім керівником був Олександр Струменко, п'єсою якого «На волі» і відкрився театр 1939 року.

З поставлених за час свого існування 260 п'єс понад 20 при-

значені дорослим глядачам. Сьогодні театр має найбільший в Україні репертуар для дорослих серед лялькових колективів. У своєрідному ювілейному параді найкращих робіт «лялькарів», що були створені заслуженим діячем мистецтв України Євгеном Гімельфарбом та заслуженою артисткою АР Крим Оксаною Дмитрієвою протягом останнього десятиліття, прем'єра «Майської ночі» за Гоголем. На думку акторів-учасників, такі вистави «стильно і сучасно пропагують в російськомовному місті українську культуру».

Про те, чим ще порадують глядачів ці та інші харківські театри, – в наших наступних публікаціях.

Володимир СУБОТА,
власкор «КіЖ», Харків

редактор рубрики
Віктор ХОМЕНКО

сучасне мистецтво

■ ЖАХЛИВІ ЛІКИ ВІД ГРИПУ

PinchukArtCentre біля свого входу встановив інсталяцію відомого британського художника Харланда Міллера «У мене завжди були здібності знаходити речі І» (Harland Miller, I Was Always Good at Finding Things I), що являє собою групу людей в захисних комбінезонах, які проводять бактеріологічні виміри. Акція стала реакцією на ситуацію, що склалася в Україні у зв'язку з оголошенням епідемії грипу.

«Інсталяція, – пояснюють в арт-центрі, – фокусує нашу увагу на реальності, в якій ми сьогодні живемо. Художник своєю роботою змушує усвідомлено ставитися до всього, що відбувається довкола. Він нагадує, як легко людство, потураючи своїм фобіям, потрапляє під масові маніпуляції і, опиняючись у вирі глобальної паніки, втрачає відчуття реальності, починає шукати сенси там, де їх нема, трактувати все, що відбувається, лише з однієї точки зору, втрачати самоконтроль... Іронічний погляд на власні жахи може стати найкращими ліками. І вже певно – найдоступнішими». На жаль, київські перехожі (багато хто з них ще пам'ятає часи післячорнобильської дезактивації) не поспішають посміхатися з іронією. Манекени у захисних комбінезонах та масках більшість взагалі сприймає як живих людей. Так ось, виявляється, яка вона, непереборна сила гіперреалістичного мистецтва!

■ КОНВЕРСАЦІЯ В ART BASEL

В рамках одного з найпрестижніших форумів мистецтва Art Basel Miami Beach із 23 листопада до 15 грудня уперше буде виставлено експозицію сучасного українського мистецтва The Conversation. Український живопис високого стилю представить в Америці галерея Тетяни Миронової.

Як повідомили УНІАН в прес-службі галереї, у Майамі експонуватимуться знамениті «Структури» і сільські пейзажі Анатолія Криволапа, «Квіти» Олександра Бабака, епізоди серії «Найняті бачити сніг» Оксани Мась, серія «Криниці» і міські пейзажі Ганни Криволап, contemporary art Віктора Сидоренка «Левітація», живописні серії Сергія Гая «Любов до жінок» і Романа Жука «Грабіжники».

Окремий виставковий простір буде присвячено українській фотографії, де будуть представлені проекти фотохудожників Олени та Віталія Васильєвих.

Основна програма Art Basel Miami Beach відбудеться 3–6 грудня 2009 року в Майамі. Арт-форум є одним із найпопулярніших зимових заходів сучасного мистецтва в США. Цього року тут буде зосереджено 250 галерей зі всього світу, сучасне мистецтво представлятимуть роботи понад двох тисяч художників.

У пошуках людини

Олена МАКСИМЕНКО

У київській галереї «Триптих» виставка живопису Матвія Вайсберга «Тільки люди»

Творчість Вайсберга, живописця і графіка, відносять до художнього напрямку київського ар'єргарду. Він сам, власне, став одним із засновників цієї школи.

Є випадки, коли певні біографічні факти здатні дещо пояснити у творчості художника. Той факт, що Матвій Вайсберг ілюстрував книги Юнга, К'єркегора, Орегі-І-Гассета, Достоєвського та інших, явно не минув для майстра безслідно: про це свідчить і глибина його робіт, моторозна і затишна водночас, та їхня багатошаровість. А щодо терміну «художній ар'єргард» – із ним усе просто: всупереч моді Вайсберг свідомо наполягає на використанні у мистецтві надбань класичної школи живопису. Принаймні це стосується його власної творчості.

Матвій Вайсберг народився 1958 року, закінчив Київський поліграфічний інститут. Окрім живопису, графіки та книжкової графіки, створює рельєфи. Виставляється переважно у Києві, іноді – у США та країнах Європи. Хоча Вайсберг стоїть дещо осторонь (якщо не в опозиції) так званого мистецького мейнстріму, на сьогодні є одним із найуспішніших українських художників. Деякі вважають його «живим класиком»...

Сила картин Матвія м'яка, але надзвичайно потужна, прорізана де-не-де блискучими гострими лініями (як, на-

приклад, на портретах дітей). Домінуючі корицево-гірчичні відтінки у «Тільки людях» зігрівають, заспокоюють (серія «Гра в шахи», яка, щоправда, більше нагадує «Святу вечерю» – якщо не за сюжетом, то за настроєм), аж поки погляд не опікається свіжою крижаною блакиттю двох полотен серії Let it be. Блакитний, синій кольори, що перегукуються із символікою іконопису, сакрального живопису, – взагалі одні із найулюбленіших живописця. А його картини зазвичай і справді несуть глибинний релігійний сенс: навіяні Старим Завітом чи Торою.

«Матвій Вайсберг – один із найделікатніших і гармонійних українських живописців, який вибудовує свою стилістику на нюансах, – коментує роботи колеги худож-

ник і арт-експерт Віктор Хоменко. – Його роботи – це вишукане поєднання кольору, сюжету, загальної гармонії. Вайсберг – художник, який уже вийшов на світовий рівень, манера його живопису завжди вирізняється. Так, наприклад, на початку цього року на аукціоні Phillips у Лондоні був проданий один із його пейзажів... На новій виставці він опрацьовує класичні сюжети, прокладаючи своєрідні мости між мистецтвом класичним та сучасним».

Назва виставки «Тільки люди» видається дещо провокативною, адже людина, переважно, лишається «поза кадром» на полотнах Вайсберга. Вони вміщують хіба її сні, спогади, тіні. Екзистенційні глибини підсвідомості. «Людське, занадто людське» розчиняється, залишається сутність...

Сірим по сірому

Сірий колір традиційно асоціюється із похмурістю, осінньою хандрою, слизькою застиглістю. Ігор Янович на виставці «Діалог», що відбулась у відбудованій після підпалу «Я-Галереї» Павла Гудимова, нанівець руйнує таке уявлення

Метр українського авангарду, майстер фантазій і форми, цього разу Ігор Янович запропонував свою виставку як діалог – між сучасним живописом та бароковою дерев'яною скульптурою. На перший погляд, у таке важко повірити. Бо як зіставити авангардові полотна з відбитками чобіт, із розп'яттям Христа? Але ж...

Скульптури до виставки добиралися різні – від екзистенційних, драматично-напружених

робіт Пінзеля (а також безіменних майстрів Західної України) до скульптури ХХ століття. Наскрізною стала релігійна тематика. Як не дивно, роботи Яновича доповнили враження від шедеврів різьбярів відчуттям яскравості і тепла при домінуючому сірому та гірчичному відтінках. Перегуюються зі скульптурами вони й химерною грою форми. Зрештою, для живопису, як і для барочних розп'яття, характерним є «прихований рух», хоча в першому випадку він уособлений у лініях фарби. Отже, діалог справді відбувся: сучасний живопис нібито доповнює традиційну скульптуру.

– Я завжди прагну, щоб не було нічого зайвого... Сірий колір, як відомо, утворюється, коли злити до купи всі кольори. Отже, у ньому тут, насправді

присутні всі відтінки палітри, – пояснює сам Ігор Янович феномен багатства і барвистості сірої фарби. – Я працюю спонтанно, для мене творчість – це шлях, на початку якого не маєш жодного уявлення про те, що чекає наприкінці. Мене в цілому хвилює форма побудови і форма руйнації, а на цій межі – поява нових форм, субстанцій нового стану.

Живопис Яновича апелює більше до внутрішнього світу, аніж до зовнішнього. Можливо, саме це зближує його із са-

кразною скульптурою? Дивіться самі. Зазначимо тільки, що «Діалог» – далеко не перша спроба побудувати місток між мистецтвом традиційним (народним, давнім...) і сучасним у галереї Павла Гудимова. У новій філії «Я-Галереї» саме зараз триває розпочатий спільно із Лідією Лихач (галерея «Родовід») проект «Народне актуальне», де портрети у жанрі «наївного мистецтва» поєднані із contemporary art.

Олена МАКСИМЕНКО

редактор рубрики
Наталка БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ

СВІТОВА КУЛЬТУРА

■ ЧОТИРИ РОКИ В ЖИТТІ АМБАСАДОРА

Культурна співпраця між Україною і Литвою – це десятки різноманітних заходів у всіх царинах культурного життя. Під час Тижня литовської культури у Львові обговорювалася спадщина Великого князівства Литовського – наша спільна культурно-історична спадщина; було презентовано цінні рукописи, світлини, портретний живопис із Литви. На Форумі видавців за підтримки посольства Литовської Республіки пройшла виставка «Подорожуючі літери. Сучасна литовська каліграфія і типографіка». Із цікавістю ставляться і до української культури в Литві. Так, у Вільнюсі – колишньому Вільно, де в дитинстві бував Кобзар, щороку в березні відзначають Шевченківські дні. Минулого ж року у Вільнюсі відбувся фестиваль «Українське кіно».

Як мовиться, усе залежить від кадрів. Чотири роки поспіль посаду посла Литовської Республіки в Україні обіймав Альгірдас Кумжа – людина патріотична й небайдужа до художньої культури. На жаль, у грудні місяця пана Кумжі закінчується, і він повертається додому, до Литви. А може, до Катманду, де він часто буває? Про Гімалаї у пана посла вийшла книжка в українському перекладі. Саме це стало приводом для розмови. Отже, про маршрут Катманду–Вільнюс–Київ, а також про спорідненість Жмуді й гуцулів...

■ ПРИНАГІДНО

АЛЬГІРДАС КУМЖА

НАДЗВИЧАЙНИЙ І ПОВНОВАЖНИЙ ПОСОЛ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В УКРАЇНІ (2006-2009)

Народився 29 листопада 1956 року в Тяльшяйському районі Литви.

Закінчив факультет права Вільнюського університету (1980).

Був членом Вільнюської ради Національного руху «Саюдіс» (1988–1990), членом Литовської ліберальної партії, депутатом Верховної Ради (попередника Сейму) Литовської Республіки (1990–1992).

Засновник і керівник приватного міжнародного комерційного правового бюро, заступник головного редактора газети «Летувос рїтас», консультант групи з питань національної безпеки і зовнішньої політики під керівництвом радника Президента Литовської Республіки Валдаса Адамкуса. Із 1999 по 2006 роки – президент Фонду Тараса Шевченка, створеного з метою розвитку наукових і культурних зв'язків між Литвою і Україною.

Член Ради Інституту міжнародних зв'язків і політичних наук Вільнюського університету.

Відзначений нагородами Литви й України, зокрема медаллю Незалежності Литви та орденом України «За заслуги» III ступеня.

Людина року в Україні у сфері дипломатії (2008).

Володіє литовською, англійською, німецькою, польською, російською та українською мовами.

Одружений. Батько чотирьох дітей.

Автор книжки «Гімалаї: щоденник однієї експедиції».

ПОСОЛ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В УКРАЇНІ

Альгірдас КУМЖА: «Поезія для майбутнього Литви потрібна не менше, ніж економіка»

– **Пане Альгірдасе, як у одній людині можуть поєднуватися дипломат і альпініст?**

– Зараз уже не поєднуються. На таку експедицію потрібно мінімум два місяці – тільки щоб на гору зійти. А ще багато часу й сил іде на підготовку. Посол собі такої розкоші дозволити не може. Під час не тривалих відпусток я можу хіба піднятися на Говерлу чи на бескид у Швейцарії. Хоча торік уззяв наплічник і майнув до Катманду, походив гімалайськими стежками, відвідав Королівство Мустанг.

– **Мустанг – майже як назва коня...**

– Не знаю, можливо, тут справді є якийсь етимологічний зв'язок. Це таємничий, захований глибоко в горах край на висоті чотирьох тисяч метрів. Майже тиждень я блукав численними селами, спостерігав за звичаями, розмовляв із місцевими мешканцями, фотографував природу.

– **А що Ви можете сказати про українські гори?**

– До гір, незалежно від їхньої висоти, я завжди ставлюся з пошаною. Скажімо, Альпи – гори невисокі, не перевищують 5000 метрів. Але й до них треба підходити з розумом, бо можна втрапити у халепу, навіть загинути. Так само й Карпати – якщо поводишся неправильно, не знаєш, куди йти, можна зазнати великого лиха. Мешканці гір за характером майже всюди однакові – таємничі, міфічні люди. У Гімалаях, звичайно, людей більше, ніж у Карпатах, і вдягаються вони яскравіше. Для фотографа – справжній клондайк!

Минулої осені ми з друзями сходили у Карпатах. Спустились увечері, сутеніло, і від хатинок, обійсть відгонило таємничістю, казкою – таке неможливо забути. Тоді я пообіцяв собі, що повернуся...

– **Ви за освітою – юрист. Як прийшли до дипломатії та альпінізму?**

– Дуже пізно – в 40 років до альпінізму і в 48 до дипломатії. Та це лише сухі факти. Насправді про дипломатію я мріяв з дитинства. Уявляв собі, як мандруватиму світом, укладастиму угоди, нестиму мир. Ці дитячі мрії виявилися досить стійкими, тож, коли трапилася

така нагода, я не відмовився. Та сама історія з альпінізмом. На мій погляд, альпінізм і дипломатія мають багато спільного: обидві професії пов'язані з пізнанням світу, подорожами, перельотами.

За радянської доби залізна завіса не надто сприяла мандрам. Польоти на Місяць здавалися більш реалістичними, ніж поїздки до Венесуели, Сполучених Штатів чи на острів Борнео. Про те, як стати космонавтом, нам, дітям, розповідали часто – треба добре вчитися, займатися спортом... А як потрапити до інших країн, ніхто не розказував.

Коли наприкінці 1980-х у Литві розпочався національно-визвольний рух, я був у самій гушавині подій і став членом першого парламенту, який проголосив незалежність. Політика мене цікавила завжди. Навіть у експедиціях я ніколи не втрачав нагоди зустрітися з непальськими високопосадовцями. І з міністром закордонних справ бачився – послом тоді я ще не був.

– **Чому Вас призначили до України?**

но я купив словник одного з гуцульських селищ – і був вражений: скільки там слів із нашого жмудського діалекту!

Президент Валдас Адамкус, котрий є великим другом України, у 1996 році висунув ідею створення громадського фонду для розвитку культурних зв'язків між Україною і Литвою (Фонд Тараса Шевченка – І.Р.). Цю справу доручили мені. На гроші фонду ми видавали книжки, вручали премії, підтримували перекладачів та інших митців. У цей час я постійно їздив у Гімалаї. І от одного разу в Катманду після спуску пролунав дзвінок мобільного і мені сказали, що готується заміна посла в Україні. Мовляв, спускайся зі своєї гори і займайся справою. Довелося повертатися до Вільнюса. Такий-от маршрут Катманду–Вільнюс–Київ. На той час я досить багато знав про Україну, її культуру, але українською не розмовляв. Дорогою я студіював українські книжки, що опинилися під рукою, і вже першого дня в Києві міг щось сказати вашою мовою.

– **Ви справді прекрасно володієте українською. Дуже цікаве, до речі, зауваження щодо спільних слів у Жмуді (Жемайтій) – одній з п'яти провінцій Литви – та в Україні. Колись наші країни входили до складу однієї держави...**

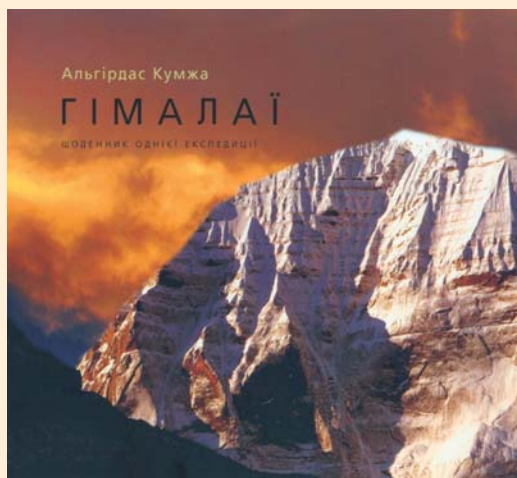
– Чим більше заглиблюєшся в тему, тим більше спільного бачиш. Моя знайома професорка написала книгу про подібність литовського і українського фольклору. У кожній пісні, казці, загадці є спільні для двох народів складові.

СВІТОВА КУЛЬТУРА

■ ЗА МАРШРУТОМ КАТМАНДУ-ВІЛЬНЮС-КИЇВ

Французький політик і філософ Монтеск'є у своєму вченні про вплив клімату і рельєфу країни на історію, побут і культуру народу горам і горянам відвів місце особне. А Микола Реріх, проминувши перевал Каракорум на висоті 5000 метрів, занотував: «Неможливо описати красу цього багатоденного сніжного царства. Яке розмаїття, яка прозорість обрисів, які фантастичні міста, яке різнобарв'я струмків і потоків, які незабутні пурпурові і місячні скелі!».

На початку XXI століття сходження на найвищі у світі гори перетворилося навіть не на спорт (цей етап далеко позаду) і не на спосіб досягти Шамбали, як це було за часів Реріха, а на розвагу і бізнес. З одного боку, гори валять і дарують розраду від гамірного повсякденного життя. А з іншого, альпінізм – заняття не з дешевих. Тому беруться за нього лише ті, хто вже чогось досягнув у житті.

Посол Литовської республіки в Україні пан Альгірдас Кумжа бував і на Кавказі, і в Альпах, і на нашій Говерлі. І обов'язково відвідував Катманду. Каже, саме там, біля підніжжя однієї з «вершин світу», він і отримав пропозицію їхати до України амбасадором...

Книга Альгірдаса Кумжі «Гімалаї», що два роки тому з'явилася в українському перекладі Ольги Боднар, – не художній твір, а, як чесно зазначено на обкладинці, щоденник. Але якщо існують дитячі малюнки, що тяжіють до справжнього живопису, і предмети побуту, які не соромно виставити в Луврі, – то й щоденник експедиції на одну з найвищих гір світу Шишу-Пангму (8046 м), вочевидь, написаний небайдужою до літератури людиною. І цей погляд настільки свіжий, що навіть я, чесно кажучи, ігноруючи літературу нотаткового типу, прочитав «Гімалаї» до кінця.

Нам добре відомо про сумний стан справ у Тибеті. Але волимо про це мовчати, адже Китай – супердержава, тож навіщо «дражнити монстра»? Книга Альгірдаса Кумжі дивиться на події у Тибеті чесно. Тибетці, шерпи, непальці, китайці змальовані реалістично – звичайними людьми зі своїми вадами й примхами, але також із безперечними перевагами, що є в кожного народу.

Гори завжди посідали особливе місце в художній літературі. Це або неймовірна сейсмична стихія, з якою безглуздо сперечатися, або старовинна тепла й ніжна батьківщина, яка завжди прихистить. Часом це похмурий спільник, іноді ж – сама історія, поза часом і підручниками... І для більшості людей гори – це позахмарний бездоганний ідеал, з висоти якого світ видається іншим.

Іван РЯБЧІЙ,
письменник, перекладач

Сюжети, мелодії, гумор... Ті кількості років, які українці й литовці перебували в одній державі – Великому князівстві Литовському, лишили величезний спадок. Після зникнення цієї держави долі двох народів уже були нероздільні: спочатку в складі Речі Посполитої, потім Російської імперії і Радянського Союзу ми були разом. Цікаво, що студенти – українські і литовські – які вчилися за кордоном, завжди знаходили спільну мову і об'єднувались у товариства. За радянських часів наші народи спільно пережили окупацію, депортацію. Прикладів дуже багато. Пам'ятаєте повстання політв'язнів у Норильську в 1953 році? Лишилося чимало свідчень. Українці й литовці були там разом і виконували основну роботу. Звичайно, були там і грузини, і російські інтелектуали, але «ядро» було наше.

– Як можна охарактеризувати нинішні культурні взаємини між Україною та Литвою?

– Як дуже активні і напроцуд плідні. Можу говорити більше про Литву в Україні, адже чотири роки не був на батьків-

щині. Минулий рік в Україні був оголошений Роком литовської культури. Ми влаштували майже сто різних культурних заходів. Вершиною стала виставка генія литовського мис-

тецтва Чюрльоніса. Ці роботи надзвичайно делікатні, тому вивозяться рідко, та все ж нам вдалося привезти частину постійної експозиції і показати її в Національному художньому музеї України. У концертних залах Києва грали світові знаменитості. Нині у галереї «Цех» проходить дивовижна виставка литовсько-американського художника Рея Барткуса. Він уже два десятиліття працює в Нью-Йорку. На відкритті виставки було до 400 осіб, щодня ж подивитися роботи Барткуса приходять у середньому 200 осіб. Надзвичайний успіх!

Перекладаються книжки. На жаль, тут є проблема: небагато людей бездоганно знають і литовську, і українську мови. На щастя, маємо незвичайну людину – Дмитра Чередниченка. Він перекладає дуже багато, має чудовий літературний смак. Ми дуже вдячні йому й за те, що він думає про наше спільне майбутнє, готує молодих перекладачів.

– Де, до речі, в Києві можна вивчити литовську мову?

– Гадаю, завжди можна знайти прекрасну литовську дівчину чи хлопця, які вас навчать (сміється). Але якщо взятися за мову серйозно... Спеціальної школи немає. Тільки курси, які організовує Дмитро Чередниченко: там навчаються за посібниками, читають художню літературу, потім їдуть на тривалі курси до Литви. Є недільна школа для дітей, можна домовитися з учителем там.

– В Україні велика проблема з кількістю читачів.

Люди не хочуть читати. Класику знають погано, а молода література не завжди вирізняється якістю. Не прагнуть якості й видавці. Як у Литві?

– Тут я говоритиму як читач а читач я старанний: щоразу, відвідуючи Вільнюс, біжу до книгарні, переглядаю новинки. І я задоволений тим, що бачу в литовських книгарнях. Видають багато нових дуже цікавих поетів і прозаїків. Литовське друкарство має давню історію і відоме усьому світу: книжки, які видаються у нас, вражають естетикою і якістю друку. Сірятини немає. Класику у нас також видають. Дуже цінуються праці з літературознавства. Багато перекладів – так заповнюються «білі плями».

– Як держава підтримує культуру, зокрема літературу?

– Звичайно, хотілося б, аби підтримка була суттєвішою. Гадаю, зараз у Литві лише дватри автори живуть на гонорари від своєї письменницької праці. Утім, щороку Міністерство культури видає письменникам десятки стипендій. Є також багато різних премій. Звісно, не все ідеально, та у нас розуміють, що поезія для майбутнього Литви потрібна не менше, ніж економіка. Часто можна почути вульгарне запитання: «А яка від поезії користь?» Ми усвідомлюємо, що поезія – це збереження мови і національної культурної традиції.

Розмову вів Іван РЯБЧІЙ

редактор рубрики
Людмила ЧЕЧЕЛЬ

музеї

Петро ГОНЧАР, директор музею:

— 11 березня 2009 року Український центр народної культури «Музей Івана Гончара» отримав статус національного. Для нас це, насамперед, висока оцінка нашої діяльності, підвищена відповідальність і, звичайно, важливий фактор — зростання зарплати наших працівників, що дає змогу надалі залучати до музею науковців вищої кваліфікації.

Але за останні місяці, крім збільшення проблем, нічого не змінилося. Положення про національний заклад вимагає, щоб музей належав державі, а ми донині перебуваємо в комунальній власності міста. Процедура передання з комунальної власності до державної затримується — міська адміністрація вимагає матеріальної компенсації від Кабінету Міністрів за відселення гуртожитку з музейних приміщень... Словом, місту ми ВЖЕ не підпорядковані, а Міністерству культури і туризму — ЩЕ не підпорядковані.

Надіємось на щойно підписані Президентом України зміни до Закону «Про музеї та музейну справу», за яким статус національного матиме і музей, що перебуває в комунальній власності. У документі є позитивні зміни щодо запровадження дієвіших механізмів контролю за станом обліку, зберігання та використання музейної колекції. І, зокрема, що є дуже важливим для нас, згідно з цим законом фінансування охорони музею відбуватиметься за захищеною статтею.

Олена КАЧУР, начальник відділу культури і туризму Оріхівської райдержадміністрації Запорізької області:

— Ми не встигаємо радіти. Щойно внесено зміни до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», а тут ось нарешті дійшла черга і до музейних працівників! Насамперед дякуємо нашому Президенту, якому не байдужі культурні цінності. Турбує нас ще питання клубних працівників, які днюють і ночують у сільських будинках культури. Що буде з ними далі? Хто дасть відповідь на це запитання?

Віктор КАРПОВ, директор Центрального музею Збройних сил України:

— Військова розвідка вже не проти військового музею. Непорозуміння між двома авторитетними установами Міністерства оборони України вдалося уникнути та залагодити. Нагадаємо, Головне управління розвідки Міністерства оборони України несподівано зажадало передати їм приміщення Центрального музею Збройних сил України. Це не могло не викликати у шанувальників музею та загалом у суспільства здивування та зацікавленості до факту, який спонукав розвідку до такого кроку. Однак з прийняттям нових змін до Закону України «Про музеї та музейну справу» і підписанням їх Президентом України Віктором Ющенко ситуація стала виправлятися. Керівництво Міноборони запропонувало розвідці віднайти інший спосіб вирішення проблеми розміщення своїх підрозділів.

Президент не застосував

ВЕТО

Наш Президент — воїстину патріот України

Верховна Рада прийняла цей закон 5 листопада 2009 року безпрецедентною кількістю голосів — 375 народних депутатів!

Закон спрямований на реалізацію державної політики в музейній сфері.

Музеї можуть засновуватися в будь-якій формі власності, передбаченій законом. Засновниками музеїв можуть бути відповідні органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи.

Крім того, законом встановлюється, що земельні ділянки, на яких розміщені му-

зеї державної та комунальної форм власності, надаються їм у постійне користування відповідно до Земельного кодексу України. Державна реєстрація музеїв, незалежно від форм власності, проводиться за місцем їхнього розташування відповідно до закону.

Територія, відведена музеям, належить до земель історико-культурного призначення, на ній і в музейних будівлях забороняється діяльність, яка суперечить функціональному призначенню або може негативно впливати на збереження музейних колекцій, а також інша, несумісна з діяльністю музею як закладу культури.

Також законом встановлюється, що фінансування музеїв залежно від форми їх-

ньої власності здійснюється за рахунок коштів відповідно до державного бюджету, місцевих бюджетів, благодійних внесків фізичних і юридичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством. Музейний фонд України — це національне багатство, невід'ємна складова культурної спадщини України, яка охороняється законом.

Предмети такого фонду є культурними цінностями, які постійно зберігаються на території держави, а також за її межами. Або згідно з міжнародними договорами підлягають поверненню в Україну. Крім того, положення про музейний фонд затверджується Кабінетом Міністрів України.

Раритети. Бери — не хочу...

Економічна криза в державі позначилася і на діяльності музеїв. Оскільки коштів, зароблених від власного господарювання, їм не вистачає, то на необхідні витрати додатково виділяються гроші ще й з державного бюджету. Зокрема, і на охорону приміщень, яку, зазвичай, здійснює спеціальний підрозділ МВС

Як відомо, цього року бракувало грошей навіть на зарплату працівникам культури. Державним бюджетом на охорону 458 державних і комунальних музеїв, де розміщено понад 1,2 млн експонатів, передбачено 2,175 млн гривень при мінімальній потребі 13,4 млн.

Звісно, наприкінці року керівники державної служби охорони в областях (а нею охороняється 35 відсотків вітчизняних музеїв, 233 з яких — відомчою охороною, а 36 — недержавними структурами) почали надсилати листи до музеїв не тільки з проханням заплатити за надані вже послуги, а й з погрозами розірвати в односторонньому порядку укладені угоди у разі непогашення існуючої заборгованості.

Приміром, подібні документи одержали Львівська галерея мистецтв і Національний музей імені Андрея Шептицького.

Голова постійної комісії з питань культури і туризму Київської ради Олександр Бригінець зазначає, що з жовтня 2009 року через нестачу грошей у міському бюджеті київські музеї біль-

ше не охороняє міліція. Ці послуги начебто надаватимуть приватні підприємства, позаяк їхнє обслуговування коштує значно дешевше.

До чого така ситуація може призвести, неважко передбачити. Крадіжок цінних експонатів може значно побільшати. А куди ще більше, якщо протягом останніх років (за даними МВС) уже скоєно 3000 пограбувань. І цей процес набуває лавоподібного характеру.

Подібні злочини відразу набувають гласності. Всі знають про зникнення чотирьох кар-

тин із Закарпатського обласного музею, картини Караваджо «Взяття Христа під варту, або Поцілунок Іуди» із Одеського музею західного і східного мистецтва, про заміну 24 полотен в Уманській картинній галереї та Ямпільському краєзнавчому музеї, 17 картин із музею образотворчого мистецтва, що у селі Кмитові Коростишівського району Житомирської області, полотна Василя Полєнова «Монастир над річкою» у Севастопольському художньому музеї імені Михайла Крошицького... Двічі

за свою історію був пограбований Пархомівський історико-художній музей, який є філією Харківського художнього музею. І це далеко не повний перелік зникнення цінних експонатів із музеїв, що перебувають під вартою.

А що вже казати про артефакти, які не охороняються? На сьогодні в Україні 72 державних музеї, які не мають ні сигналізації, ні міліціонера на вході.

Володимир СУБОТА,
власкор «КіЖ»
Фотоклаж автора

СПЕЦІАЛЬНА ТЕМА

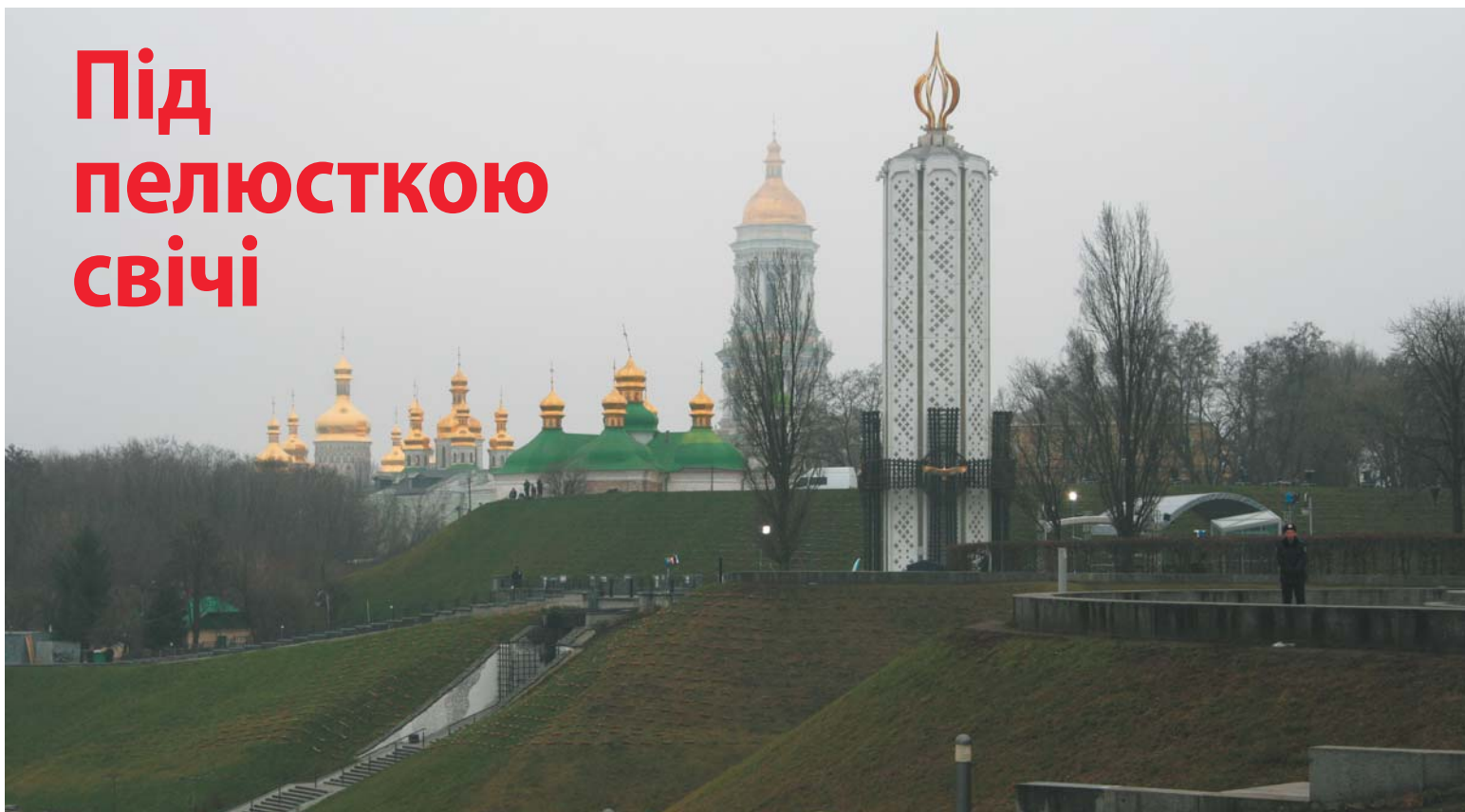
І наснився лідеріві сучасних мало-російських комуністів проти ночі на 28 листопада 2009 року чудернацький сон. Буцімто Ленін весь «такої молодой» (бо з новою головою) вийшов із мавзолею і каже: «Верной дорогой идешь лишь ты, товариш Петя, а то раньше все больше политические проститутки меня окружали...»

© Валерій ЛАНТУХ

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

Під пелюсткою свічі

Фотознімки:
Валерій ГРИЦЕНКО,
Микола ЗАВГОРОДНІЙ

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

28 листопада на території Державного музею «Меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні» за участі Віктора Ющенка проведено скорботну ходу. Президент України виступив із зверненням до українського народу і оголосив національну хвилину пам'яті

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

Українка Катерина

28 листопада 2009-го Катерина ЮЩЕНКО, голова наглядової ради міжнародного благодійного фонду «Україна 3000», на запитання кореспондента «КіЖ» про її почуття у цей день на Михайлівській площі відповіла:

...Я згадую батька, який пережив майже всі страхіття ХХ століття – революцію, більшовицький терор, Голодомор, війну, примусову працю в Німеччині, опинився на чужині. Батько народився в Харківській губернії у 1917 році. Його улюблена сестра Катерина захворіла під час Голодомору і померла через кілька років. Іншій сестрі – Клавії було 3 роки, коли почався Голодомор. У 1933 році вона пропала безвісти з дитячого садочка. І до сьогодні ми не знаємо достеменно, чи померла вона від голоду чи її вбили, щоб з'їсти, як траплялося в ті часи, чи її забрали до інтернату, де вона виховувалася державою, – доля, яка спіткала багатьох дітей «куркулів»...

Мама з Київської області, 6-річною дитиною голодувала, мало не померла. Сім'я вижила, бо дід привіз із Білорусії мішок зерна і сховав його.

Таких історій – мільйони, вони є чи не в кожній родині. Я виростала з розповідями про Голодомор, чула їх майже кожного дня свого дитинства. Дуже добре пам'ятаю 1983 рік, коли вся наша українська діаспора зібралася разом вшанувати жертв Великого Голоду і довести світу, що цей злочин відбувся. І я щаслива, що тепер і ми в Україні, і весь світ знає правду про Голодомор.

Головне – наша нація вижила, вистояла, витримала. І хоч би що чекало на нас у майбутньому – ми пам'ятаємо свою історію і не допустимо її повторення.

Фотознімки:
Сергій МАРЧЕНКО,
Юрій ШКОДА,
Укрінформ,
УНІАН

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

Віра МАКОВІЙ

Завдяки діяльності Катерини Ющенко в Україні і в світі широкого розголосу набуло питання геноциду українського народу – Голодомору 1930-х років, під час якого сталінська машина скосила 10 млн українців

Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000», який очолює дружина Президента, ґрунтовно працює над дослідженням Голодомору 1932–1933 років.

За внесок у поширення правди про Голодомор та інші злочини комунізму Катерина Ющенко нагороджена медаллю Свободи Трумена-Рейгана.

Під патронатом фонду діє програма «Уроки історії», покликана донести до суспільства правду про найбільші трагедії українського народу, створити умови для їхнього визнання світовою громадськістю та реалізувати проекти, які сприятимуть створенню фундаментальної науково-дослідної бази для вивчення трагічних сторінок історії України.

Фондом і Державним архівом Луганської області у лютому 2008 року видано науково-документальний збірник «Голодомор на Луганщині: 1932–1933».

«Україна 3000» та аналітичне агентство «Главред» 26 червня 2008 року презентували спільний проект «Голодомор 1932–1933 рр. Україна пам'ятає – світ визнає»: спеціалізовану сторінку на сайті агентства «Главред», де щотижня розміщують тематичні історичні розвідки, інтерв'ю, інформаційно-аналітичні та дискусійні матеріали. 6 листопада 2008 року перша леді України відкрила у Варшавському університеті документальну виставку «Голодомор 1932–1933 років в Україні».

На початку осені представники фонду «Україна 3000» взяли участь у Форумі видавців у Львові, де репрезентували видані за підтримки та коштом фонду книжки, присвячені Голодомору.

Із метою увічнення пам'яті жертв Голодоморів фонд проводить конкурс плакатів «Свічка у вікні».

У листопаді 2009 року представники фонду взяли участь у конференції з дослідження голодоморів в Україні й Ірландії, під час якої в приміщенні посольства України в Ірландії відбулася презентація виставки «Страчені голодом: невідомий геноцид українців», яку раніше в Києві мали змогу побачити акредитовані в Україні представники дипломатичної спільноти понад 50 країн світу.

Від 11 до 22 листопада цього року таку ж експозицію було представлено у культурному центрі «Реколета» у Буенос-Айресі.

25 листопада 2009 року фонд представив у нью-йоркській штаб-квартирі ООН видану за програмою «Уроки історії» книгу «Рафаель Лемкін: радянський геноцид в Україні».

Того ж дня унікальне видання було презентоване в Українському домі в Києві разом із книжкою Роберта Конквеста «Великий терор. Сталінські чистки тридцятих років».

Перша леді України була активною з юних літ. Сімейне виховання і релігійність сформували пані Катерину як особистість, віддану громадській роботі. У школі, в уні-

Виявом відданості громадській діяльності та роботі у церковних організаціях пані Ющенко є її переконаність у тому, що кожен громадянин чи громадянка власну віру у Бога і суспільство мають присвятити служінню своїй громаді

верситетах вона брала активну участь у діяльності багатьох громадських організацій: допомагала вести спортивні заходи дітям із «синдромом Дауна», проводила екскурсії в місцевому історичному музеї, домагалася звільнення з радянських в'язниць українських борців за права людини. Пані Катерина охоче долучалася до благодійних заходів, організованих церквою, і належала до багатьох організацій української діаспори США, зокрема Союзу української молоді.

Виявом відданості громадській діяльності та роботі у церковних організаціях пані Ющенко є її переконаність у тому, що кожен громадянин чи громадянка власну віру у Бога і суспільство мають присвятити служінню своїй громаді. У публічних виступах та інтерв'ю Катерина Ющенко часто наголошує: «Коли бачиш людину, котра потребує допомоги, першою твоєю реакцією має бути не “Чому держава нічого не робить для вирішення цієї проблеми?”, а радше “Що я можу зробити, аби допомогти?” Це питання може викликати чудові ініціативи з боку окремих громадян, громад і церков».

За свою активну діяльність Катерина Ющенко удостоєна низки відзнак, а саме Спеціальної нагороди ЮНЕСКО «Золота піраміда» у листопаді 2005 року, медалі князя Василя-Костянтина Острозького від Острозької академії у жовтні 2005 року, Спеціальної нагороди від Фонду допомоги дітям Чорнобиля у квітні 2006 року, відзнаки «Почесний викладач гімназії “Києво-Могилянський колегіум”» у лютому 2007 року тощо.

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

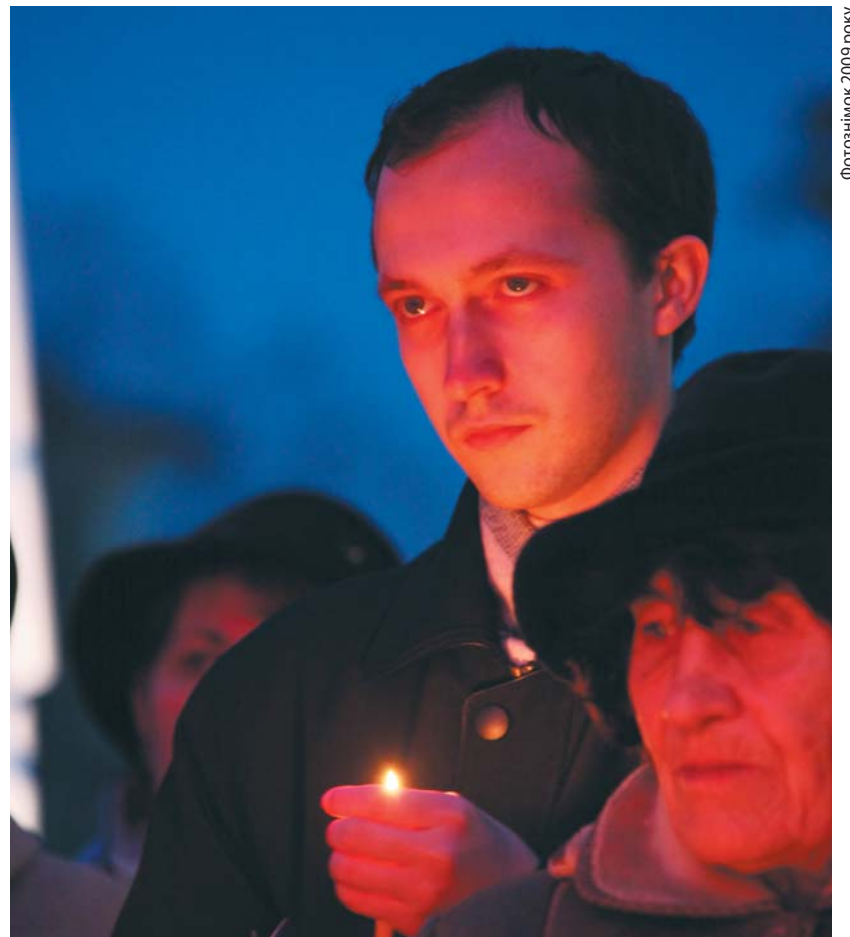
Київ. Михайлівська площа

Фотознімок 2009 року

Фотознімок 2009 року

Фотознімок 2003 року

Фотознімок 2009 року

Фотознімки:
Валерій ГРИЦЕНКО,
Сергія МАРЧЕНКО
(2003 р.),
Євгенія ПЕРУЦЬКА

редактор рубрики
Наталія ПОТУШНЯК

телерадіотиждень

Телеканал «Культура» 7–13 грудня 2009 року

Понеділок, 7 грудня

06.00 Молитва за Україну
06.05 Чикаленки
06.35 Президентський оркестр
07.00 Спаська церква на Полтавщині
07.30 Мультифільми
08.00 Параска Хома. На вівар Україні
08.45 Х/ф «Буйна» •
10.00 Визначні українці. Павло Тичина
10.20 Українські державники. Євген Коновалець

11.00 Світлої пам'яті Раїси Кириченко
11.30 Д/ф «Микола Амосов. 20 років потому»
12.10 Місто сонця
12.30 «Валерію Ковтуну присвячується...»
13.30 Військова слава України
13.55 Фільм-вистава. «Капітанша»
15.20 Козацька пісня капели бандуристів
15.45 Старий Луцьк
16.00 Вони прославили наш край. Письменник Агрон

16.05 Театральні силуети. Катерина Осямяловська
16.35 Т/с «Таємничий острів»
17.00 Мультифільми
17.30 Гра долі. Катерина Білокур
17.45 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
18.45 Поетична сторінка. Станіслав Зінчук, частина 1

19.00 Прайм-тайм культури
19.15 Жар-зерна Миколи Руденка, частина 1
19.50 Час джазу з Бені Гудманом
20.00 Творець кам'яної поезії
20.30 Музичний фільм. «Вадим Писарев. Спартак»
21.40 Іларіон Свенцицький в поході віків
22.10 Д/ф «Світлячки»
22.50 Лариса Кадирова. «Моя Марія Заньковецька», частина 1
23.30 Немеркнучі зірки. Ольга Басистюк, частина 1

Вівторок, 8 грудня

06.00 Молитва за Україну
06.05 Гра долі. Катерина Білокур
06.20 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
07.20 Поетична сторінка. Станіслав Зінчук, частина 1
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Музичний фільм «Вадим Писарев. Спартак»

09.25 Жар-зерна Миколи Руденка, частина 1
10.00 Час джазу з Бені Гудманом
10.05 Творець кам'яної поезії
10.35 Вони прославили наш край. Письменник Агрон
10.40 Д/ф «Світлячки»
11.20 Лариса Кадирова. «Моя Марія Заньковецька», частина 1
12.00 Т/с «Таємничий острів»
12.25 Немеркнучі зірки. Ольга Басистюк, частина 1
12.55 Театральні силуети. Катерина Осямяловська
13.20 Іларіон Свенцицький в поході віків
13.50 Х/ф «Тарапунька і Штепсель під хмарами» •
14.10 Юрій Яновський. «Історія поліпільниці»
14.20 Фестиваль «Ліптовська сніжинка» у Словаччині
16.00 Рушник національної єдності у Румунії, частина 1
16.35 Т/с «Таємничий острів»
17.00 Мультифільми
17.30 Гра долі. Максим Рильський
17.45 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
18.50 Поетична сторінка. Станіслав Зінчук, частина 2

20.10 В майстерні художника
20.30 Вистава на телеекрані. «Цветаєва+Пастернак»
21.45 «Міміріччі»
22.50 Лариса Кадирова. «Моя Марія Заньковецька», частина 2
23.30 Немеркнучі зірки. Ольга Басистюк, частина 2

00.00 Прайм-тайм культури
00.15 Жар-зерна Миколи Руденка, частина 2
00.45 Театр «Кут». «Смортитель»
01.10 В майстерні художника
01.30 Вистава на телеекрані. «Цветаєва+Пастернак»
02.45 Гра долі. Максим Рильський
03.00 Поетична сторінка. Станіслав Зінчук, частина 2
03.10 Рушник національної єдності у Румунії, частина 1
03.45 «Міміріччі»
04.50 Лариса Кадирова. «Моя Марія Заньковецька», частина 2
05.30 Немеркнучі зірки. Ольга Басистюк, частина 2

Середа, 9 грудня

06.00 Молитва за Україну
06.05 Гра долі. Максим Рильський
06.20 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
07.25 Поетична сторінка. Станіслав Зінчук, частина 2
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Вистава на телеекрані. «Цветаєва+Пастернак»
09.30 Жар-зерна Миколи Руденка, частина 2
10.00 Рушник національної єдності у Румунії, частина 1

10.35 Театр «Кут». «Смортитель»
11.00 В майстерні художника
11.20 Лариса Кадирова. «Моя Марія Заньковецька», частина 2
12.00 Т/с «Таємничий острів»
12.25 Немеркнучі зірки.
12.55 Х/ф «Садко» •
13.35 «Міміріччі»
16.00 Рушник національної єдності у Румунії, частина 2
16.35 Т/с «Таємничий острів»
17.00 Мультифільми
17.30 Гра долі. Марко Вовчок

17.45 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
18.50 Поетична сторінка. Станіслав Зінчук, частина 1
19.00 Прайм-тайм культури
19.15 Фестивальний вояж
19.35 Печерк долі. Олександр Смик
20.00 Діалог. Євген Сверстюк – Валерій Копійка
20.30 Х/ф «Безприданниця» •
21.50 Д/ф «Усиновлення»
22.30 Полтавці у Бельгії
23.10 Сестри Тельнюк.
«Жовта кульбаба», частина 1

00.00 Прайм-тайм культури
00.15 Фестивальний вояж
00.35 Печерк долі. Олександр Смик
01.00 Діалог. Євген Сверстюк – Валерій Копійка
01.30 Х/ф «Безприданниця» •
02.55 Гра долі. Марко Вовчок
03.10 Поетична сторінка. Станіслав Зінчук, частина 2
03.20 Рушник національної єдності у Румунії, частина 2
03.55 Д/ф «Усиновлення»
04.35 Полтавці у Бельгії
05.15 Сестри Тельнюк.
«Жовта кульбаба», частина 1

Четвер, 10 грудня

06.00 Молитва за Україну
06.05 Гра долі. Марко Вовчок
06.15 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
07.20 Поетична сторінка. Станіслав Зінчук, частина 2
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Х/ф «Безприданниця» •
09.40 Фестивальний вояж
09.40 Рушник національної єдності у Румунії, частина 2
10.30 Печерк долі. Олександр Смик
10.50 Полтавці у Бельгії
11.30 Діалог. Євген Сверстюк – Валерій Копійка

12.00 Т/с «Таємничий острів»
12.25 Сестри Тельнюк.
«Жовта кульбаба», частина 1
13.10 Д/ф «Усиновлення»
13.50 Х/ф «Мічурін» •
15.25 «Грасмо класікум». Звітний концерт студентів КНУКіМ
16.35 Т/с «Таємничий острів»
17.00 Мультифільми
17.30 Гра долі. Іван Франко
17.45 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
18.50 Поетична сторінка. Іван Малкович

19.00 Прайм-тайм культури
19.15 Неформат
20.00 Портрет. Оксана Паламарчук
20.30 Золота колекція «Золотих воріт». П. Меріме. «Кармен»
20.30 Вистава Андрія Жолдака
23.10 Сестри Тельнюк.
«Жовта кульбаба», частина 2

00.00 Прайм-тайм культури
00.15 Неформат
01.00 Портрет. Оксана Паламарчук
01.30 Золота колекція «Золотих воріт». П. Меріме. «Кармен»
04.10 Гра долі. Іван Франко
04.25 Поетична сторінка. Іван Малкович
04.35 Мистецтво перформансу
05.15 Сестри Тельнюк.
«Жовта кульбаба», частина 2

П'ятниця, 11 грудня

06.00 Молитва за Україну
06.05 Гра долі. Іван Франко
06.15 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
07.20 Поетична сторінка. Іван Малкович
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Золота колекція «Золотих воріт». П. Меріме. «Кармен»
08.15 Вистава Андрія Жолдака
10.55 Неформат

11.40 Азбука ремесел. Діжки
12.00 Т/с «Таємничий острів»
12.25 Сестри Тельнюк.
«Жовта кульбаба», частина 2
13.10 Портрет. Оксана Паламарчук
13.40 Х/ф «Безприданниця» •
15.05 Д/ф «У паутинні остріви»
15.35 Ферець і Кароліна
16.35 Т/с «Таємничий острів»
17.00 Мультифільми
17.30 Гра долі. Шолом Алейхем
17.45 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
18.45 Поетична сторінка. Борис Олійник

19.00 Прайм-тайм культури
19.15 Олександр Белозор. У пошуках світла
19.50 Дует Одарки і Караса з опери «Запорожець за Дунаєм»
20.00 Нариси історії культури України. Богдан Кістяківський
20.30 Х/ф «Білий ведмідь і Чорна пантера» •
21.45 Кіношник. Режисер К. Козинський. Х/ф «Парк атракціонів»
22.30 Молоді зірки вокального мистецтва
23.15 Відскаючі зайве. Скульптор Михайло Лисенко

00.00 Прайм-тайм культури
00.15 Олександр Белозор. У пошуках світла
00.50 Дует Одарки і Караса з опери «Запорожець за Дунаєм»
01.00 Нариси історії культури України. Богдан Кістяківський
01.30 Х/ф «Білий ведмідь і Чорна пантера» •
02.50 Гра долі. Шолом Алейхем
03.05 Поетична сторінка. Борис Олійник
03.20 Кіношник. Режисер К. Козинський. Х/ф «Парк атракціонів»
04.05 Молоді зірки вокального мистецтва
04.50 Відскаючі зайве. Скульптор Михайло Лисенко
05.35 Розпис на тканині

Субота, 12 грудня

06.00 Молитва за Україну
06.05 Гра долі. Шолом Алейхем
06.15 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
07.15 Поетична сторінка. Борис Олійник
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Х/ф «Білий ведмідь і Чорна пантера» •
09.35 Ферець і Кароліна
10.35 Олександр Белозор. У пошуках світла
11.05 Дует Одарки і Караса з опери «Запорожець за Дунаєм»
11.15 Кіношник. Режисер К. Козинський. Х/ф «Парк атракціонів»
12.00 Т/с «Таємничий острів»
12.25 Нариси історії культури України. Богдан Кістяківський

12.55 Молоді зірки вокального мистецтва
13.40 Х/ф «Назар Стодоля» •
15.00 Відскаючі зайве. Скульптор Михайло Лисенко
15.45 Студія сучасного танцю «Майстер-клас», частина 1
17.00 Мультифільми
17.45 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
18.50 Краматорський музей історії
19.00 Світло і Тінь
19.20 Острів скарбів Давида Черкаського
20.00 Скрижалі нашої історії. Кременець
20.30 Х/ф «Украдене щастя» •
22.10 Міські поїздки туди і назад. Володимирська історична

Осяняний любов'ю. Володимир Підпалій
22.40 Дві маленькі симфонії С. Круткова
23.45 Світло і Тінь

00.20 Острів скарбів Давида Черкаського
01.00 Скрижалі нашої історії. Кременець
01.35 Х/ф «Украдене щастя» •
03.05 KYIV ROUND TRIP. Міські поїздки туди і назад. Володимирська історична

03.35 Осяняний любов'ю. Володимир Підпалій
04.45 Студія сучасного танцю «Майстер-клас», частина 1

Неділя, 13 грудня

06.00 Молитва за Україну
06.05 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
07.10 Краматорський музей історії
07.15 Мультифільми
08.00 Світло і Тінь
08.25 Х/ф «Украдене щастя» •
10.00 Студія сучасного танцю «Майстер-клас», частина 1
11.15 Острів скарбів Давида Черкаського
11.55 Скрижалі нашої історії. Кременець
12.30 KYIV ROUND TRIP. Міські поїздки туди і назад. Володимирська історична

13.00 Українські державники. Андрій Долуд
13.30 Золота колекція «Золотих воріт». П. Меріме. «Кармен»
16.10 Студія сучасного танцю «Майстер-клас», частина 2
17.25 Мультифільми
17.45 Т/с «Злочин з багатьма невідомими»
19.00 Лідія Фурська. Натхнення
19.30 Перлини вокального мистецтва
19.55 Книжковий сад. Море і мореплавці
20.10 Місто сонця
20.30 І. Карпенко-Карий. Вистава «Безталанна».

Міські поїздки туди і назад. Володимирська. Просвітницький портал
22.20 До 100-річчя від дня народження. Веніамін Тольба.
23.15 Східний форпост Львова
23.30 Павло Зіборов – 30 років творчої діяльності
00.00 Лідія Фурська. Натхнення
00.30 Перлини вокального мистецтва
00.55 Книжковий сад. Море і мореплавці
01.10 Місто сонця
01.30 І. Карпенко-Карий. Вистава «Безталанна»
03.00 Міські поїздки туди і назад. Володимирська. Просвітницький портал
03.20 До 100-річчя від дня народження. Веніамін Тольба.
04.15 Романтик ХХ-го століття
04.45 Павло Зіборов. 30 років творчої діяльності
04.45 Студія сучасного танцю «Майстер-клас», частина 2

Радіоканал «Культура» (III програма Українського радіо) 7–13 грудня 2009 року

Нас можна почути по трипрограмовому приймачу на третій «кнопці» по всіх областях України, а у Києві та області у діапазоні УКХ (FM) на частоті 72, 86 МГців.
Телефон прямого ефіру 239–62–95.
Про радіоканал «Культура» та наші передачі можна дізнатися, а також почути нас в мережі Інтернет на офіційному сайті Національної радіокомпанії України в режимі Real Audio за адресою: www.nrcc.gov.ua та через супутник «Хеллаз Сат 2» на орбітальній позиції 39 східної довготи, частота 11512 МГців, поляризація горизонтальна, швидкість цифрового потоку 27500, корекція помилок 3/4.

Понеділок, 7 грудня

7.55 Поезія з поштової скриньки радіо «Культура»
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.30 «Мова і нація» з Г. Короненко (прямий ефір)
13.15 «Моя література»
13.45 Т. Шевченко. З «Кобзаря»
15.05 «Галерея мистецтв» з І. Передерій (прямий ефір)
15.45 «Поетична мозаїка». О. Півень
16.05 «Як ми говоримо». Ведучі – професори, письменники І. Юшук, А. Іткаченко
16.45 «Музеї України». Авторська програма С. Гальченка (прямий ефір)
17.05 «Політика і мораль». Авторська програма Л. Тянюка (прямий ефір)
18.55 «Співазна поезія». Народний артист України М. Гаденко
21.25 «Літературно-музична композиція» Н. Шаварської

7.55 Поезія з поштової скриньки радіо «Культура»
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.30 «Пізнай себе» з Г. Короненко. Гість – кандидат психологічних наук. О. Губенко
11.30 «Поезія». А. Содомира
12.05 «Музеї України». Авторська програма С. Гальченка (прямий ефір)
12.45 «Поетична мозаїка». О. Білятинський
13.45 «Літературні читання». С. Кириченко
15.25 «Люди не зі страху». Сторінки спогадів
16.05 «Київ для всіх». Авторська програма письменника В. Баранова (прямий ефір)
16.05 «Жива душа поетова свята...»
16.45 З «Шевченкіани» радіо «Культура» за участі В. Портяка (прямий ефір)
17.15 «Літературний серіал». О. Коцарев, оповідання «Травний інцидент», «Жінка з шампурами»
«Художній всесвіт літератури». Авторська програма М. Наєнка (прямий ефір)

19.05 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)

Вівторок, 8 грудня

7.55 Поезія з поштової скриньки радіо «Культура»
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.30 «Прем'єра книги» з М. Слабошпицьким (прямий ефір)
11.35 «Вільна генерація» з Г. Балакирем
12.05 «Духовні пристані» з В. Марусиком
13.05 «Огонь в одязі слова». Авторська програма П. Осадчука
13.45 «Літературні читання». С. Кириченко
15.05 «Люди не зі страху». Сторінки спогадів «На вірність України»
15.45 Авторська програма О. Кобець.
15.45 «Роки, актори, ролі» з С. Гудзь-Войтенко.
16.45 Народна артистка України Л. Яремчук
16.45 «Літературний серіал». В. Костюченко
17.05 «Біль аж до краю дороги»
17.05 «Українське державництво». Авторська програма В. Сергіючка (прямий ефір)
17.55 «Драматична мініатюра» Н. Коломиць.
19.05 «Український народний костюм»
19.05 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)
21.40 «Ім'я». В. Симоненко
23.25 «Поезія»

Середа, 9 грудня

7.45 «Свяtinі України»
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.15 «Відверто про освіту і науку»
12.05 «Наш родовід» з Г. Яровою і доктором історичних наук Т. Чухлібом
12.45 «Поетична мозаїка»
13.05 «Профілактика розуму і совісті з Є. Дударем»
13.45 «Літературні читання». С. Кириченко
15.05 «Люди не зі страху». Сторінки спогадів «Культура здоров'я» з М. Шербою.
15.45 «Навуково-популярна програма
16.05 «Книжковий ярмарок» з В. Карпінським
16.05 «Своєю Україну любіть». Культурологічна програма
16.45 «Літературний серіал». В. Коцарев
17.05 «Радіопрезентація». В. Коцарев
17.05 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)
19.10 «У зеркалі сучасності». Авторська програма М. Сидоржевського (прямий ефір)
21.15 «Поетична мозаїка»
23.05 «Поезія»
23.25 «Поезія»

Четвер, 10 грудня

7.55 «Поезія»
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.30 «Мова і нація» з Г. Короненко (прямий ефір)
13.15 «Моя література»
13.45 Т. Шевченко. З «Кобзаря»
15.05 «Галерея мистецтв» з І. Передерій (прямий ефір)
15.45 «Поетична мозаїка». О. Півень
16.05 «Як ми говоримо». Ведучі – професори, письменники І. Юшук, А. Іткаченко
16.45 «Музеї України». Авторська програма С. Гальченка (прямий ефір)
17.05 «Політика і мораль». Авторська програма Л. Тянюка (прямий ефір)
18.55 «Співазна поезія». Народний артист України М. Гаденко
21.25 «Літературно-музична композиція» Н. Шаварської

П'ятниця, 11 грудня

7.45 «Свяtinі України»
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.15 «Джерела національної пам'яті». Авторська програма Ю. Мицика (прямий ефір)
11.30 «Поезія»
12.05 «Будьмо здорові». Авторська програма натуропата О. Світко (прямий ефір)
12.45 Т. Шевченко. З «Кобзаря»
13.05 «Арт-салон» зі С. Гудзь-Войтенко.
15.05 «Українська література: учора і сьогодні». Авторська програма М. Жулинського
16.05 «Поезія». В. Маяковський
16.05 «Науковий обрій». Авторська програма

директора Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології ім. М. Рильського НАНУ Г. Скрипини (прямий ефір)
16.45 «Літературний серіал». В. Коцарев
17.05 «Мистецтво жити». Авторська програма О. Кавуценко (прямий ефір)
17.55 «Драматична мініатюра». Майстер художнього слова А. Сова (15 років від дня смерті).
19.10 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)
21.15 «Таємничі загадки України». Веде Г. Короненко (прямий ефір)
23.25 «Поезія»

Субота, 12 грудня

8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.30 «Суботні зустрічі з І. Драчем» (прямий ефір)
11.35 «Країна Моксель, або Відкриття Великоросії» Сторінки книги В. Білінського читає заслужений артист України П. Бошко.
12.35 «Поезія без кордонів». Ведучий В. Ткаченко. Творчість М. Карема. Розповіді композитора А. Комлікова
12.55 «Драматична мініатюра». Твори переможців і лауреатів Другого конкурсу радіоієс. «Якось на комунальній вулиці» Н. Коломиць
13.15 «Світла палітра». Авторська програма В. Бойка
14.00 «Рідний край» з В. Марусиком
14.30 «Пам'ятки мінувшини»
15.05 «Україна-Польща. Діалог двох культур» (прямий ефір)
16.30 «Національна ідея в постатах». Авторська програма професора О. Гриніва
17.05 «Мистецький щоденник» з Г. Короненко (прямий ефір)
18.05 «Поезія». Вірші поета шістдесятника В. Сидоренка
19.00 «Ідеали сучасності. Світло і тіні». Авторська програма М. Поровського (прямий ефір)
19.40 «Нобелівські лауреати». Авторська програма М. Слабошпицького
20.10 «Мистецька вітальня М. Єдомихи» (прямий ефір)
21.10 «Театр одного актора». Народний артист України А. Паламаренко читає гумористичні оповідання О. Вишні «Діва і монахи», «Ярмарок», «Короп»
21.55 «Живий голос поета»
22.15 «Радіоавтографи» з В. Марусиком.
Вірші С. Коваля

Неділя, 13 грудня

6.25 Актуальне інтерв'ю
7.25 «Поезія»
7.45 «З фондової скарбнички радіо «Культура»
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма
10.05 «Місяцелік». (За сторінками книги В. Скуратівського)
10.40 «Що малював, що бачив». Авторська програма Ю. Логвина
10.55 «Драматична мініатюра». «Пророцтво апостола Андрія»
11.05 «Літературна кав'ярня». Ведуча Л. Якимчук (прямий ефір)
12.05 «Мій театр». Народний артист України О. Бистришкін
13.05 «Твоє амбітне слово». Авторська програма Н. Герасименко
13.50 «Профілактика розуму і совісті з Є. Дударем»
14.05 «Хай святиться ім'я твоє» Авторська програма В. Крищенко
15.05 «Відродимо забутий жанр». Лауреат Першого всеукраїнського конкурсу радіоієс Н. Бучель. «Світ поміж рядками». Радіовистава, частина 2
16.20 Літературна передача
17.05 «Профіль». Авторська програма М. Слабошпицького
17.45 «Дорого назустріч». Польська культура і поезія. Авторська програма С. Шевченка. Кандидат філологічних наук Н. Жидяченко
19.00 «Літературно-музична композиція» Н. Шаварської
22.20 Літературна передача

реклама

24 години на добу

Чаукоор

а п е т и т - к а ф е

**З 4:00 до 8:00 знижка 25%
на все меню!**

М Дарниця,
Броварський пр-т, 29а
тел.: 209-01-56, 8 (067) 504-27-02

«Пасаж»,
вул.Хрещатик/Заньковецької, 15/4а
(навпроти к-тру «Україна»)
тел.: 270-70-76, 8 (067) 402-98-42

пр-т Перемоги, 1 (пл. Перемоги)
тел.: 238-00-41, 8 (067) 230-02-82

Індійська Рада з культурних відносин
спільно з
Посольство Індії в Україні

Індійський театр "Накшатра"

SPINDART'S

Спонсор:

ULTRA TEST

представляє

АМДЖАД АЛІ КХАН

майстер гри на сароді

Амаан Алі Кхан сарод

Аяан Алі Кхан сарод

8 грудня о 19:00
НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ
Вул. Володимирська, 50

Участь беруть: Танмой Бос (табла), Мітхілеш Кумар Джжа (табла)

Головний інформаційний партнер:
культура
КИЇВ

Інформаційні партнери:
Віче
Music
Віче
2009
ГЛАВРЕД
Slavuta
business-ukraine
ПРОФИЛЬ
VIP
WHAT'S ON

Виступи організовані в рамках програми на LEUK
Телефони для дорадок: каси 279-11-09, адміністратор 234-71-09, організатори 063 879-45-32; http://www.opera.gov.ua; e-mail: galochyna@mail.ru

СУПЕРЦІНИ по четвергах!

АВІАКВИТКИ

- з Києва
- з Івано-Франківська
- зі Львова

* тариф в обидва боки
з урахуванням усіх зборів

☎ 498 77 77

windrose.aero

WINDROSE
AIRLINES

Ліцензія серії АВ №368455 від 11.03.2008
виdana Державною Авіаційною адміністрацією 18.11.2008

реклама

До Дня Святого Миколая!

18-20 грудня

Подаруймо усім свято!

ЩЕДРИЙ Святковий ярмарок МИКОЛАЙ 2009

Подарунки для дітей та дорослих
Святкова атрибутика, прикраси
Ялинки, карнавальні костюми
Вироби народних майстрів
Одяг, взуття
Все до святкового столу

Павільйони № 3, 7
та відкриті майданчики
Національного комплексу
"Експоцентр України"

Вхід вільний

Інформаційний спонсор: **культура**

Розваги, конкурси, лотерея,
театралізоване дійство

Святковий ярмарок працює з 10.00 до 18.00
Національний комплекс "Експоцентр України"
(колишня ВДНГ)
Пр-т Академіка Глушкова, 1, м. Київ
Тел : 044 596-93-40 596-98-10

М Е Р Е Ж А К І Н О Т Е А Т Р І В

ОДЕСА-КІНО

www.KinoOdessa.com

Лугова 12, ТРЦ "Караван". Бронювання - (044) 495-17-70. Автовідповідач - (044) 495-17-71
Пл. Перемоги 3, поверх 4, ТРК "Україна". Бронювання - (044) 496-15-11. Автовідповідач - (044) 496-15-51
Бульв. Перова 36, ТРЦ "Квадрат". Бронювання - (044) 538-17-70. Автовідповідач - (044) 538-17-71

Антикіллер Д.К

Жанр: бойовик, драма
Режисер: Ельдар Салаватов
У ролях: Гоша Куценко, Катерина Клімова, Вячеслав Разбегаєв, Михайло Єфремов, Іван Бортник та ін.

Колишній майор міліції Коренев, на прізвище Лис, після ліквідації банди терористів, продовжує боротися із злом. Цього разу доля знаходить Лиса в лікувально-трудовому профілакторії, де від ховається від всіх проявів реального життя.

з 03.12.09

Пікап: з'йом без правил

Жанр: комедія, мелодрама
Режисер: Фелікс Герчиков
У ролях: Костянтин Крюков, Шаміль Хаматов, Вадим Утенков, Оксана Радченко, Катерина Гордон, Тетяна Лютаєва

Вони називають себе пікаперами. Їх девіз — бери від життя все, поки молодий. Їх зброя — зовнішність, їх "жертви" — дівчата, місця їх полювання- вулиці нічної Москви. Троє студентів, змагаються за право бути кращим в теорії і практиці спокушання. Циніки і маніпулятори, вони встановлюють правила і умови змагання. В ході "гри" росте азарт, ростуть і ставки. Але настає момент, який назавжди змінить їх життя...

з 03.12.09

3D Пригоди Геркулеса

Жанр: пригоди, сімейний
Режисер: Мохамед Хашогі
У ролях: Джадд Нельсон, Джон Херд

Століттями великі боги Олімпу спостерігають за людьми, не поспішаючи розкривати таємницю свого існування. Зевс, розсердившись на юного Геркулеса, вирішив покарати його і відправити на Землю, щоб той зрозумів нелегке людське життя. І ось на молодого Геркулеса звалюються всі проблеми, через які проходять сучасні підлітки. Перше романтичне кохання, перша дискотека, перші труднощі в школі, в спортивних змаганнях. Каліфорнійські однолітки приймають нового однокласника, як дивака, який на 50% Бог. На 50% смертний. На 100% дитина!

з 03.12.09

Бойовий гіпноз проти кіз

Жанр: комедія, військовий
Режисер: Грант Хеслов
У ролях: Джордж Клуні, Юен МакГреггор, Кевін Спейсі, Джефф Бріджес, Стівен Рут та ін.

Екранізація книги англійського журналіста Джона Ронсона, про людей з паранормальними здібностями на службі в Армії Сполучених Штатів. Головний герой, офіцер спецназу Лін Кессиді, виконує секретне завдання, про яке нічого не знає навіть армія США. Журналіст Боб Уілтон шпійонить за офіцером, прагнучи довідатися про його місію.

з 03.12.09

редактор рубрики
Алла ЯКОВЕНКО

столічна афіша

МУЗЕЇ

НАЦІОНАЛЬНИЙ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКИЙ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ЗАПОВІДНИК

www.kplavra.kiev.ua
Вул. Івана Мазепи, 21, тел.: (044) 280-30-71
Корпус № 1
«Лаврська скарбниця. Пам'ятки сакрального мистецтва XVII–XX століть із колекції Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника»

Корпус № 4
«Духовні скарби України» (виставка голограм).
«Лаврські печери – історія, археологія і архітектура»

Корпус № 5
Виставка мікромініятур Миколи Сядристого.

Виставковий зал Успенського собору
Виставка «Троїцька надбрамна церква. 900 років». Виставка «Під Покровом богородиці». Відкриті інтер'єри Троїцької надбрамної церкви (XII–XVIII ст.), Всіхвятської церкви (XVII ст.), Трапезної палати і церкви преподобних Антонія і Феодосія Печерських (кінець XIX–початок XX ст.).
Час роботи: з 9.30 до 18.00.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗАПОВІДНИК «СОФІЯ КИЇВСЬКА»

www.sophia.org.ua
Вул. Володимирська, 24, тел.: (044) 278-26-20

БУДИНОК МИТРОПОЛИТА

«Галерея ангелів Святої Софії»
Скульптура з металу, дерева, бурштину.

Пам'ятка архітектури XVIII століття «ХЛІБНЯ»

«Агнець істини». Українське сакральне мистецтво кінця XX – початку XXI ст. (до 12 грудня).

Ірина Бортник «Літо повертається».
Живопис (до 20 грудня).

Чен Ван. Китайська туш (до 28 грудня).
Час роботи: з 10.00 до 18.00, ср. – з 10.00 до 17.00.

МУЗЕЙ МИСТЕЦТВА ІМЕНІ БОГДАНА І БАРВАРИ ХАНЕНКІВ

Вул. Терещенківська, 15-17, тел.: (044) 235-32-90
Рюсекі Морімото. Японська каліграфія.
Час роботи: з 10.30 до 17.00, пн., вт. – вихідні.

МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

www.mundm.kiev.ua
Вул. І. Мазепи, 21, корп. 29, тел.: (044) 280-36-93
«Музейні раритети».
До 110 річчя колекції музею (до 20 січня).
Час роботи: з 10.00 до 18.00, вт. – вихідні.

КИЇВСЬКИЙ МУЗЕЙ РОСІЙСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Вул. Терещенківська, 9, тел.: (044) 234-62-18
Виставка картин **Бориса Тренбишкова** (до 10 грудня).

Виставка графіки до 200-річчя від дня народження Миколи Гоголя з колекції київських музеїв та приватних зібрань (до 20 грудня).
Час роботи: вт., пт. – з 11.00 до 18.00, ср., сб., нд. – з 10.00 до 17.00, пн., чт. – вихідні.

МУЗЕЙ ОДНІЄЇ ВУЛИЦІ

www.onestreet.kiev.ua
Андріївський узвіз, 2-6, тел.: (044) 425-03-98
«Роман Бориса Пастернака».

Прижиттєві видання поетичних збірок, автографи поета, світлинки, документи, нотки, перші видання роману «Лікар Живаго».
Час роботи: з 12.00 до 18.00, пн. – вихідні.

ГАЛЕРЕЇ

PinchukArtCentre

www.pinchukartcentre.org
Вул. Велика Васильківська/Басейна 1/3-2, блок А, Бесарабський квартал, тел.: (044) 590-08-58
Виставка 20 номінантів Премії PinchukArtCentre.

«Рудий ліс». Твори українських художників 90-х рр. XX ст. (С. Братков, О. Гнілицький, О. Ройт-бурд, А. Савадов, Г. Сенченко, В. Цаголов, І. Чічан) Час роботи: вт. – нд. – з 12.00 до 21.00, пн. – вихідні. Вхід вільний.

Експерсії щодня, крім понеділка, о 14.00, 17.00 та 19.00.

ХУДОЖНЯ ГАЛЕРЕЯ «МИСТЕЦЬКОГО АРСЕНАЛУ»

Вул. Івана Мазепи, 28
Виставка «Шедєври коростенської порцеляни».
Час роботи: з 10.00 до 19.00, нд. – вихідні.

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЦЕНТР НАУКМА

Галерея мистецтв ім. О. Замостян
Вул. Ллліська, 9, тел.: (044) 425-21-54
Виставка «Сценографія. Сезон 2009» у рамках арт-проекту «Підсумки сезону» (до 18 грудня).
Час роботи: з 11.00 до 19.00, пн. – вихідні.

«ANN gallery»

www.anngallery.com.ua
Вул. Басейна, 21-6, тел.: (044) 361-29-05
Роман Решетов «Небеса обетовани».
Живопис (до 14 грудня).

Роман Решетов «Тихий вечір. Сула»

Час роботи: з 11.00 до 19.00.

«ART-INSIGHT»

www.art-insight.com.ua
Вул. Урицького, 25, (044) 520-03-44

Василь Катков (Мурманськ)
«Гармонія Півночі». Живопис, художні фото.

Час роботи: з 10.00 до 18.30, сб., нд. – вихідні.

«BRUCIE COLLECTIONS»

www.bruciecollections.com
Вул. Артема, 55-6, тел.: (044) 353-12-34

Джозеф Хофленер (Австрія) «Гармонія».

Альберт Уотсон (США). Художні фото (з 11 грудня).

Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – до 18.00, нд. – вихідні.

«GEORGIAN FINE ARTS GALLERY»

Вул. І. Мазепи, 24, тел.: (044) 254-44-27

Виставка картин відомих грузинських художників: **Звіада Гоголаурі, Емзара Хабуліані, Мамуки Дідебашвілі, Маїї Рамішвілі, Отара Імерлішвілі, Мераба Гагіладзе.**

Час роботи: з 12.00 до 20.00, пн. – вихідні.

LU DMILA BEREZNI TS KA & PARTNER GALLERY

Андріївський узвіз 2-6, тел.: (044) 425-03-20

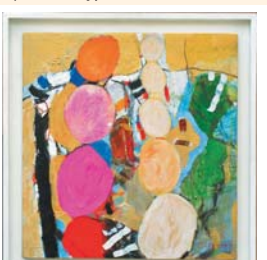
«Стані»: дебютний проект групи УБІК. Живопис, відео, анімація (до 22 грудня).

Час роботи: з 12.00 до 19.00, нд., пн. – вихідні.

«АВС-АРТ»

Вул. Воздвиженська, 10-6, тел.: (044) 428-50-42

Сергій Савченко. Живопис, графіка, скульптура, таракучи (до 18 грудня).

Сергій Савченко «Версії білого»

Час роботи: з 11.00 до 19.00, пн. – вихідні

«БОТТЕГА»

www.bottega-gallery.com
Вул. Михайлівська, 22-6, тел.: (044) 279-53-53

Фотовиставка «Зірки без макіяжу» (з 5 грудня).

Час роботи: з 10.00 до 20.00, сб., нд. – з 11.00 до 18.00.

«ГАЛЕРЕЯ 36»

Андріївський узвіз, 36, тел.: (044) 278-29-85

Виставка мистецьких творів з колекції галереї (до 11 грудня).

Час роботи: з 11.00 до 18.00, пн. – вихідні.

«ГРИФОН»

www.grifon.kiev.ua
Вул. Костьольна, 6, тел.: (044) 270-70-84

Едуард Куліш. Живопис, графіка (до 13 грудня).

Едуард Куліш «Весна»

Едуард Куліш «17.00»

Час роботи: з 11.00 до 19.00, пн. – вихідні.

«ДУКАТ»

Вул. М. Грушевського, 4, тел.: (044) 278-84-10

Виставка «Православна українська ікона кінця XVII – початку XX століття».

Час роботи: з 11.00 до 19.00.

«ІРЕНА»

www.irena-gallery.com
Вул. Артема, 35, тел.: (044) 484-00-10

Олег Луньов «Зима». Живопис (до 16 грудня).

Час роботи: з 10.30 до 18.30.

«КАЛИТА АРТ КЛУБ»

www.odetka.com.ua
Вул. Богомольця, 6, тел.: (044) 253-58-02

О. Винник, А. Катаян, С. Коваленко, В. Старченко, Р. Третьяков, В. Шматько

«Осіннь поруч десь...». Живопис (до 17 грудня).

Час роботи: з 10.00 до 18.00, сб. – до 16.00, нд. – вихідні.

«КОЛЕКЦІЯ»

www.collectiongallery.com.ua
Вул. Паньківська, 8, тел.: (044) 287-37-66

Максим Мамсіков. Живопис (до 13 грудня).

Час роботи: з 10.00 до 19.00, пн. – вихідні.

«НЮ АРТ»

www.nuart.com.ua
Вул. М. Грушевського, 28/2, тел.: (044) 531-95-59

Виставка «Український натюрморт ХХ століття» (до 26 грудня).

Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – з 12.00 до 18.00, нд., пн. – вихідні.

«ПАРСУНА»

www.parsuna.com.ua
Вул. Хорива, 43, тел.: (044) 425-24-15

Настя Крава «Райські пташки».

Персональна виставка авторських яляльок (до 15 грудня).

Час роботи: з 10.00 до 18.00, сб. – з 11.00 до 17.00, нд. – вихідні.

«ТРИПТИХ»

www.triptych-gallery.org
Андріївський узвіз, 34, тел.: (044) 279-07-59

Ганна Гідора «Очікування молодого місяця».

Живопис (до 9 грудня).

Герман Миготін «Прочитані сторінки».

Живопис (з 10 грудня).

Час роботи: з 11.00 до 19.00, нд., пн. – до 18.00.

«ЦЕХ»

www.zeh.com.ua
Вул. Ілліська, 16, тел.: (068) 118-51-57

«Клініка Дорошенка Грищенка» представляє:

Проект **Олекси Захарчука, Майкла та Оксани Мерфенко «Мавка, або Ще не вмерла Україна».** Музична інсталяція

Аллі Загайкевичи (до 24 грудня).

Час роботи: з 14.00 до 20.00, нд., пн. – вихідні.

«Я ГАЛЕРЕЯ»

www.yagallery.com.ua
Вул. Волоська, 55/57, (044) 537-33-51

Андрій Сагайдаковський «Перспектива пейзажу» (до 21 грудня).

Вул. Хорива, 49-6, (044) 492-92-03

Кураторський проект Павла Гудімова «Мінімистство» (до 10 січня).

Час роботи: з 10.00 до 20.00.

ФОНД СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МИСТЕЦТВ

www.foundart.org.ua
Вул. Фролівська, 1/6, тел.: (044) 238-65-21

Віктор Чумаченко «Зустріч». Живопис (до 18 грудня).

Час роботи: з 11.00 до 19.00.

Офіс програми імені Фулбрайта в Україні

www.fulbright.org.ua
Вул. М. Грушевського, 4, кімн. 305, тел.: (044) 279-18-50

Ігор Тільбо. Художні фото (до 21 січня).

Час роботи: з 10.00 до 17.00, сб., нд. – вихідні.

ЦЕНТР СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА «СОВІАРТ»

www.soviarart.com.ua
Андріївський узвіз, 22-а, тел.: (044) 425-22-19

Олена Морандо «Istanbul – місто самотності». Художні фото (до 17 грудня).

Час роботи: з 11.00 до 18.00, нд., пн. – вихідні.

ТЕАТРИ

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua
Вул. Володимирська, 50, тел.: (044) 279-11-69

8 – Концерт індійської музики

9 – П. Чайковський «Пікова дама»

10 – П. Чайковський «Лускунчик»

11 – Г. Доніцетті «Любовний напій» (прем'єра)

12 – С. Гулак-Артемівський «Запорожець за Дунаєм»

13 – Й. Штраус «Віденський вальс»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua
Вул. М. Кобелянська «В неділю рано зілля копала...»

9 – Шолом-Алейхем «Тев'є-Тевель»

10 – І. Котляревський, М. Лисенко, О. Скрипка «Наталка Полтавка»

11 – О. Білозуб «Дві квітки кольору індіго» (прем'єра)

12 (12.00) – Г. Квітка-Основ'яненко «Шельменко-денщик»

12 (19.00) – Дж. Прістілі «Скандальна історія містера Кетла та місіс Мун» (прем'єра)

Сцена з вистави

13 – Я. Гашек «Швейк»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua
Вул. Б. Хмельницького, 5, тел.: (044) 234-42-23

7 – А. Менчелл «Бабине літо»

10 (18.30) – Р. Кулі «№13»

(Шалена ніч, або Одруження Пігдена)

12 (12.00) – Р. Кулі «Занадто одружений таксист»

12 (19.00) – Ю. Дамскер «При заході сонця»

13 (12.00) – О. Островський «Вовки та вовки»

13 (19.00) – Д. Патрік «Дивна міссіс Севідж» (прем'єра)

Сцена «Під дахом»

11 – «Шлюби укладаються на небесах...» (за Л. Толстого)

13 – І. Баурешіма. «JULIA@ROMEO.com» («Norwegy. Today»)

Початок вистав о 20.00

Нова сцена

13 – В. Мухарьямов «Останнє кохання» (прем'єра)

13 – Н. Птушкіна «Пізанська вежа»

Початок вистав о 18.00

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел.: (044) 517-89-80

8 – Х. Левін «Торгівці гумою»

9 – Е. Ростан «Сірано де Бержерак»

10 – О. Островський «Не все коту масища...»

11 – В. Шекспір «Ромео і Джульєтта»

12 – Л. Толстой «Анна Кареніна»

13 – А. Чехов «26 кімнат...»

Мала сцена

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

Фотознімок 2003 року

28 листопада Президент України Віктор Ющенко разом з дружиною та дітьми, як і в попередні роки, поклав квіти до Меморіального знака жертвам Голодомору 1932–1933 років на Михайлівській площі у Києві

Фотознімок 2009 року

Фотознімок 2009 року

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

Із тою головою немає спокою

Сильва БУКОВЕНКО

Золотом сяяли мідні труби оркестру і офіцерські погони ветеранів СРСР, святково вдягнуті чоловіки й жінки поважного віку з букетами червоних гвоздик, три молоді парубки в шинелях та «будьонівках»

До двох десятків літніх людей зібралось на відкриття оновленого пам'ятника В. Леніну, але справжнього свята, на яке сподівалися, не відбулося.

Тільки-но прозвучали фанфари, двоє чоловіків жбурнули у пам'ятник пакети, і на моменті з'явилася червона фарба.

– Ось подивіться, таке буде й далі, доки залишатиметься сьогоднішня влада, – твердо сказав у мікрофон кандидат у президенти, перший секретар ЦК компартії України Петро Симоненко.

– Нелюді! Что ви делаете! Бейте их, бейте! – почали скандувати учасники свята.

Одного з протестантів, *Ігоря Лісодіда*, після кількох ударів захисників вождя підхопила міліція, іншому ж не вдалося уникнути розправи – вони на нього накинулися і били до крові.

– Не відпускай гада! – кричали ленінці. – Собака! Його треба вбити. Бандера проклятий!..

Киянина Григорія Тихого працівники міліції не поспішали рятувати. На допомогу прийшли випадкові люди. Після безжального побиття він ще якийсь час лежав на асфальті і, насилу підвівшись, витираючи кров, звернувся до журналістів:

– Невже усім байдуже, що в нашому місті стоїть пам'ятник тому, хто масово убивав нас?! Якщо ми цього не припинимо, то ніколи не будемо вільними. Він морально тисне на нас, тому й люди, як біснுவаті, служать йому. Це пльовання на загиблих від Голоду. Це страшенне блюзнірство.

Саме у той час Петро Симоненко проголошував з трибуни:

– Ленін завжди буде з нами! Україна побудована за програмою Леніна! Хай народ знає своїх поводитирів і ми обов'язково об'єднаємо українську націю.

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

Бабусі намагалися якомога тісніше стати довкола свого лідера, але П. Симоненко відштовхував свій електорат і обіцяв журналістам порушити проти «фашистів» кримінальну справу. Цікаво, на яких підставах він це збирався зробити, адже монумент вже не є пам'яткою ні національного, ні місцевого значення.

Усьому жвавому і метушливому дійству з білим покривалом задавав ритм оркестр, що сумбурно вигравав комуністичні мелодії, а коли музиканти стомлювалися, то на всю Бессарабку лунала фонограма «А Ленин такой молодой». Мелодії змішувались із глузливими гудками автовок, що стояли у заторах, власне, через комуністичне святкування.

– Ми з кулаками охоронятимемо Леніна. Я, збираючись до Києва, спеціально знайшов футболку з написом українською мовою.

На футболці вусатого чоловіка було написано по-російськи «СССР»... Він і далі вправно махав червоним полотнищем із зображенням серпа й молота і щосили вигукував:

– Я віруючий, я комуніст!

А в унісон йому вторувала жінка:

– Ленин – це наш ідеал!

До новопосталого пам'ятника лягли червоні гвоздики. Три юнаки у військових шинелях і кашкетах із зіркою стояли обабіч монумента і міцно тримали вудлища прапорів. Погода була сонячна, плями крові побитих чоловіків змили водою, а бабусі з дідусями ще довго то-

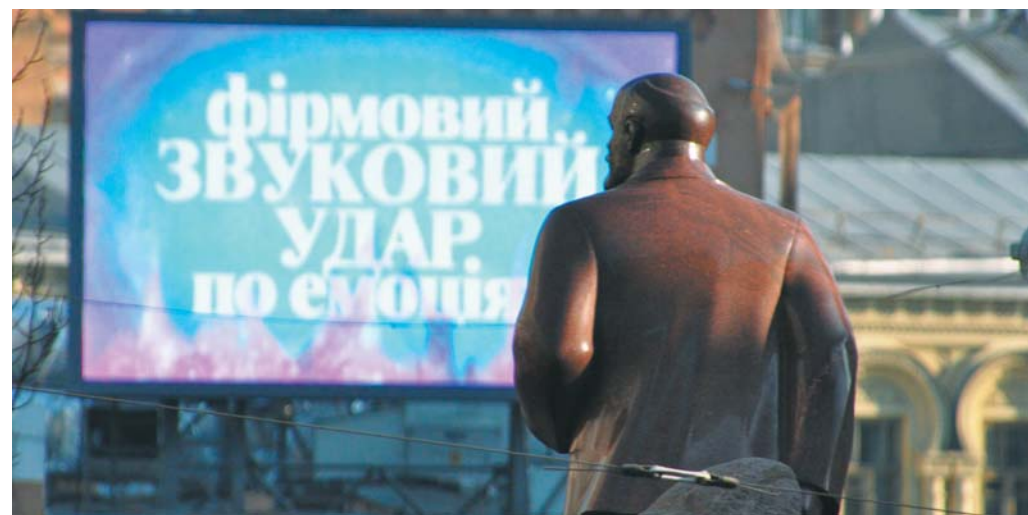
чили баяси про те, який славний їхній Ленин, але на Бессарабці він уже не той, бо його голова і кисть з темнішого граніту, ніж тіло.

Як повідомив голова київської міської організації Конгресу українських націоналістів Юрій Шепетюк, співробітники міліції затримали протестантів у Шевченківському райвідділі міліції як постраждалих для з'ясування обставин, а потім їх забрала швидка. Чоловіки отримали серйозні травми – переломи, струс мозку, і зараз перебувають у лікарні. Ю. Шепетюк також підкреслив:

– Ігор Лісодід був колись у КУН, потім займався зовнішньою розвідкою, а зараз – активний громадський діяч. Григорій Тихий – представник Української народної партії Ю. Костенка.

– Того самого дня о 16.00 мати з сином, як виявилось пізніше, – Вікторія та Віталій Омельченки, – перебігли дорогу і через парпет кинули у пам'ятник яйця, наповненні білою фарбою. Їх із застосуванням сили затримала міліція, що разом з представниками компартії охороняла монумент Леніна, і в авті відвезла до Шевченківського райвідділку, що на Прорізній. Фарбу відмили вже за 20 хвилин, а протестуючих проти вождів тоталітарного режиму відпустили через півтори години, – повідомив секретар київського міськкому компартії Валентин Юрчак, а ще додав:

– Відтепер біля вожда світового пролетаріату цілодобово чергуватимуть 5–7 міцних хлопців.

Фотознімки:
Микола ЗАВГОРОДНІЙ,
Сергій МАРЧЕНКО,
Укрінформ

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

Ленінський план Голодомору

Кореспондент «КіЖ»
Анатолій БЕРЕЖИНА бесідує
з Миколою СЯДРИСТИМ,
народним художником України,
членом Асоціації дослідників
голодоморів в Україні

— Якою мірою Україна входила до планів Леніна?

— Україна була житницею і промисловим центром Російської імперії. Ленін вважав, що без упокорення України радянська влада взагалі існувати не може. Більш того, Україна, Північний Кавказ, Кубань, Дон були на заваді до нафти, яка знаходилася в зоні Баку. І тому зі стратегічних міркувань Україна мала бути упокорена в першу чергу.

— І що для цього робилося?

— УНР утворена 23 березня 1917 року. Для того, щоб упокорити українське населення півдня, Ленін ухвалив резолюцію з ініціативи раднаркому. Цю резолюцію підписав Свердлов, а тому багато істориків вважають, що до неї Ленін непричетний. Виконавці «Резолюції про поголовне знищення козаків» чинили майже так, як потім нацисти в Лідіце. Ішло поголовне винищення людей на Кубані, на Дону. Інспектор Красухін доповідав: «Расстрелы были ежедневно. Расстреливали по 20-30-40 чел. сразу, обычно женщин, детей и стариков. Обречённые шли до места расстрела, женщины запрещалось прикрывать срамные места». Комиссар сказал, что «мы должны пройти по станицам Карфагена». Він чітко заявив: «На Кубани мы имеем социально-экономическую основу для Вандеи». Вандея була символом селянських повстань проти радянської влади. А Ленін квапив: «Уничтожение затянулось».

— Схоже, він не любив українських селян.

— Проти України в нього було багато ідейних висловлювань. І він тричі посилав війська в Україну. Коли Київ захопив Муравйов, і було знищено близько 5 тисяч українців, то Ленін навіть привітав його з перемогою. Тому й Голодомор можна вважати продовженням ленінських тенденцій, напрямів, ленінських думок і вказівок.

Вождь залишив чимало злих висловів про Україну: «Там каждый имеет кусок земли и говорит: «Начхать нам на правительство». Він часто повторював: «На Украине они совершенно не слушаются центра», тобто Москви, «Ну мы к ним ещё доберёмся». Сама технологія Голодомору була вже запрограмована.

— Ми можемо порівнювати ставлення Гітлера до євреїв зі ставленням Леніна до українців?

— Це однакові речі, коли йдеться про ставлення до людей. Річ у тім, що у першого расизм був етнічний, ленінізм — це расизм соціальний, до соціальних груп, до інтелігенції. Ленін ненавидів інтелігенцію більшою ненавистю, ніж буржуї. Чому? Бо інтелігенти аналізували ті процеси, що відбувалися. Він казав: «Интеллигенцию мы должны держать в ежовых рукавицах» та «У советской власти нет надёжной интеллигенции. И даже та, которая перешла на нашу сторону, всё время ждёт нашего падения».

Для Леніна взагалі найнебезпечнішими були ті, хто вагався. Така людина на будь-якому посту, навіть нейтральна, могла в якийсь час, небажаний або неочікуваний, піти проти радянської влади, проти Леніна.

Він боявся, йому потрібен був натовп, який не думає.

У вересні 1922 року Ленін дав вказівку про поголовне знищення 23 прошарків інтелігенції. Каральним органам Держинського він наказав: «На каждого интеллигента должно быть дело». Інтелігенти ненавиділи його неймовірно. А щодо селянства, України і революції, то Ленін казав (11 том, 222 стор.): «Сначала мы поддерживаем крестьянство, а затем, даже почти одновременно, мы поддерживаем пролетариат против крестьянства вообще». Усі селяни — без поділу на багатих, середніх і бідних — були потенційними ворогами.

— Ленін усвідомлював те, що Україна і Кубань — це одне й те саме?

— Так, він ототожнював їх. Бо на Кубані третина українців проживала. Потім цю політику продовжував Каганович, який писав Сталіну, котрий відпочивав на курорті: «Сейчас я еду в самую известную станицу Кубани, где много учителей, инженеров». Справа в тому, що вчителі перебували на боці єсерів. Потім Каганович повідомляв Сталіну, що «...апрель был страшный. Хотя вся станица была выселена на Урал — 9 тыс. чел».

— Яка це станиця?

— Полтавська. Все, що робив Сталін, було продовженням стратегічного плану Леніна. Голод трактували як явище, що виникло під час засухи і багатьох труднощів, пов'язаних із побудовою держави нового типу. Але це брехня. Річ у тім, що у березні 1921 року під час Х з'їзду партії сталося повстання у Кронштадті. І Ленін прийняв НЕП. Радянські історики писали, точніше брехали, що НЕП не був серйозним заходом. Та Ленін так не вважав. Він казав, що НЕП «нужен серьезно и надолго».

«Должен быть террор или красного образца, или фашистского, или ирландского, или американского, середины нет и не может быть»

Володимир Ленін

Фотознімки:
Анатолій БЕРЕЖИНА
Сергій МАРЧЕНКО
Укрінформ

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

Одним із найжахливіших періодів в історії українського народу стали роки масової колективізації та штучного голоду 1932–1933 років, викликаного тоталітарною системою і сталінським режимом. Це був злочин проти власного народу, його майбутнього. За своїми страхіливими наслідками його можна віднести до найтрагічніших подій, які взагалі знала історія людства. Голодомор забрав кожного п'ятого жителя України. Мільйони селян були кинуті у смертний вир голоду. Тогочасні архівні фотознімки.

Укрінформ

– Іншими словами, ті люди, які були на відкритті реставрованого пам'ятника Леніну, не дуже прогресивно мисляча модель?

– Це плебеї. Маркс казав: «Чернь можна увести тільки при допомозі обмана».

Ленін увесь час брехав. Він говорив, що ми нічого не маємо проти українських боротьбистів. Але через деякий час він дає вказівку, щоб на кожного боротьбиста заводилася справа, особливо на тих, які мали непростарське походження. Вождь запевняв, що тільки наша партія більшовиків може реалізувати і зібрати установчі збори. Прийшовши до влади, він їх відкинув. Власне кажучи, війна почалася через те, що Ленін розігнав збори і не було допущено багатопартійної системи в державі. «Мы партия войны. Мы не можем дискредитировать гражданскую войну, мы должны всячески ей способствовать». Жоден марксист не уявляв собі побудови соціалізму без проведення громадянської війни. Ленін знищив маси людей своєю громадською ініціативою, підтримував громадянську війну, яку вважав засобом для побудови суспільства.

– Сьогодні комуністи кажуть: «Не чіпайте Леніна, він – наш ідеал. Голодомор був у 1932–1933 роках, а Ленін помер раніше. До чого він тут?..»

– В Україні відбулося понад 100 виставок про події 1932–1933 років, але ніколи належно не акцентувалось, що Голодомор – це пряме виконання ленінської стратегії, реалізація його безпосередніх вказівок.

Ось переді мною копії рукописів Леніна. У грудні 1921 року пише про підготовку до нової війни з селянством. Навіть визначив її час. Перебуваючи на з'їзді профспілок, своєю рукою написав: «Эра НЭПа – это не есть наш последний и решительный бой, но он близок». Далі додав: 1921–1931.

Пропоную тим, хто цікавиться, подивитися 43-й том Повного зібрання творів Леніна, сторінки 401, 402, 403 і 404-та. На стор. 401: «Последний и решительный бой будет в 31-м году». Сталін розпочав 29 року. І, можна сказати, – як передбачив Ленін.

І на стор. 404-й теж зазначено «21-31-й...»

Правда, Ленін застерігає: якщо партія запізниться, може статися повстання селян, які зметуть владу: «Термидор? Трезво, может быть, да. Будет. Увидим. Не хвались, едучи на рать». Тому Сталін робив колективізацію методом поетапних послаблень і посилень, тобто методом хвильового терору, аби не викликати нову громадянську війну і повільно упокорювати селянство, обезсилюючи його. Є карта часів Російської імперії. Її виданню сприяв, до речі, Дмитро Менделєєв. І там показано, які народи, які національності жили на території України. Зазначено, що на Кубані, Північному Кавказі, Поволжі, на величезних територіях жили українці. І коли керівники Російської Федерації закидають Президенту України, що голод був не тільки на теренах України, а й на Кубані, Поволжі, Північному Кавказі, то вони лише підтверджують його докори-викриття. Те, про що говорять чесні історики України. Володимир Сергійчук у нас такий дуже принциповий дослідник, Іван Белебеха.

– Ви також доклали багато зусиль до встановлення правди.

– Я був і залишаюся членом Асоціації дослідників голодоморів в Україні. Добре знав і Володимира Маняка, і його дружину, котра померла якось так загадково і швидко, бо їй не надали своєчасно допомогу. Взагалі майже в

усіх, хто займався Голодомором, досі чимало нез'ясованих моментів...

– Ви подавали експонати на першу виставку про Голодомор. Коли це було?

– 90-го чи 91 року. Але найбільша виставка після розвалу Союзу була моя. Вона експонувалася в Українському домі, потім я підсилив її документами, демонструвалася в більшості обласних центрів, у 20 містах. Згодом мала величезний успіх в Угорщині та Афінах. Її відвідували акредитовані дипломати, мер Будапешта, у Греції – члени парламенту.

– Що Вас спонукало до власних досліджень у цій царині?

– У своєму селі я добре знав усіх організаторів Голодомору. Я ще застав їх живих. Одного разу на початку 60-х років чув, як один з них, колишній секретар парторганізації, розповідав матері страшні речі. Мати чистила картоплю і кидала її до каструлі, а він сидів на перевернутому відрі: «Коли жінки повстали в нашому селі, зробили волинку, то мене визвали до району, і комісар наказав здати зачинщиків. І ми здали жінок, які били в дзвін, виступали проти радянської влади. А за три дні приїхали із каральних органів, енкаведисти,

комісари, матроси під керівництвом офіцера, арештували не жінок, а чоловіків їхніх повели до лісу. Вони довго рили собі могили».

Їх арештували увечері, а раненько, коли ще сонце не зійшло, повели розстрілювати. Я був там, бо мене змусили бути присутнім. Після першого пострілу всі попадали, крім Петра Дядянівського. І Петро сказав мені (я думав, що куля не попала в нього, дивлюся, а в нього кров тече з голови), що я помиратиму дуже довго. І я помираю вже протягом багатьох років. Невдовзі померла моя дочка, а син потрапив під потяг, це Бог забрав моїх дітей».

Коли він пішов із нашого двору, я в матері запитую, чому він про таке страшне розповідає. А вона каже, що він скоро помре, це він так кається. Я коли був востаннє у селі, то поклав квіти і на могилу матері, і на його, бо він кається.

На жаль, чимало депутатів наших, майже половина, під час обговорення проекту закону про Голодомор, добре знаючи, як він робився, не визнали його геноцидом рідного народу. І не збираються кається. Я вважаю, що Голодомор може не визнавати або дегенерат, або плебеї, або просто моральний злочинець.

ЛЕНІН. ПАРТІЯ. ГОЛОДОМОР

У НОМЕР!!!

Стережися, журналісте-брате!..

1. «КГБ» ПРОТИ «КІЖ»?!

Цьогоріч 4 листопада я отримав редакційне завдання – підготувати фоторепортаж із Київського творчо-виробничого комбінату «Художник» про реставрацію київського пам'ятника В. Леніну.

Йду насамперед до дирекції. Показую редакційне посвідчення й пояснюю мету візиту. Секретарка каже, що це питання необхідно було заздалегідь погодити і «потрібно на це брати дозвіл у комуністів».

У цей момент до приймальні заходить головний інженер І. Кукса і, почувши розмову, встриє: жодної реставрації комбінат не проводить, бо немає коштів, каменю для голови Леніна. Я йому повірив і подався з колегою геть.

Через два тижні отримую нове завдання – на серію фотознімків про скульптора, автора пам'ятника гетьману Іванові Мазепі. Разом із скульптором на його авті заїжджаємо на комбінат. Бокс, де перебував пам'ятник, виявився зачиненим. Поки скульптор шукав ключі, я почав фотографувати інші скульптурні композиції, що посеред двору комбінату. Звісно, попередньо запитавши згоди авторів цих композицій. Загалом зробив 28 світлин пам'ятників Юліушу Словацькому та Голодомору.

Раптом із будівлі адміністрації вибіг якийсь чоловік і попрямував до мене. Й одразу почав виривати з моїх рук фотокамеру. Від несподіванки і стусанів я ще міцніше вчепився в фотоапарат обома руками.

Почалася боротьба. Мужчина почав кричати: «Віддай фотоапарат, а то розіб'ю його!»

– На якій підставі? – запитую його, а сам міцно тримаю фотоапарат. – І взагалі, хто ви такий?

– Я начальник КГБ! – відрекомендується він. – Так, саме начальник КГБ!

Боротьба за фотоапарат тривала недовго. Дався взнаки мій вік, адже нещодавно мені виповнилося 75 років. І взагалі все це могло закінчитися тим, що фотоапарат міг розтритися на друзки.

«Начальником КГБ» виявився той самий І.Кукса. Йому вдалося вилучити у мене фотоапарат. Він майже бігом кинувся з ним до будівлі адміністрації. Мені нічого не залишалось, як чимчикувати за ним.

І. Кукса сховався з моїм фотоапаратом у своєму кабінеті головного інженера. Ми разом із журналісткою нашого видання Вірою Маковій спробували зайти до його кабінету, але були грубо вигнані геть.

За деякий час він усе-таки покликав нас до себе й зажадав, аби я написав пояснювальну записку, в якій розповів би, «як потрапив на комбінат, що і навіщо фотографував?»

Потім нас видворили з території. Дорогою до редакції я виявив, що всі знімки, які я відзняв на комбінаті, були стерті з пам'яті фотоапарата.

Микола ЗАВГОРОДНІЙ,
член Спілки фотохудожників України,
фотокореспондент газети «Культура і життя».

Від редакції. У зв'язку з таким перебігом подій хотілося б почути думку пана Володимира Чепелика, голови Національної спілки художників України, якій підпорядкований вищезгаданий комбінат.

Що це за секретний об'єкт, що так ревно охороняє головний інженер в іпостасі «начальника КГБ»? Відповідно до статті 171 Кримінального кодексу України («Умисне перешкоджання законній професійній діяльності журналістів») інформація може бути віднесена до відомостей, що містять державну таємницю, лише в установленому державою порядку.

2. ГОЛОВУ ЖУРНАЛІСТА ЗА ГОЛОВУ ЛЕНІНА?..

Після «теплого» прийому головним інженером Київського творчо-виробничого комбінату «Художник» І. Куксою нашому журналісту – Миколі Завгородньому стало зле. Колеги по роботі викликали карету швидкої допомоги. Аби вгамувати стрибок тиску, лікарі зробили укол.

Також довелося викликати слідчу бригаду з Голосіївського районного управління Києва. Ми з нетерпінням очікуємо їхньої відповіді.

Чекаємо, але з власного журналістського досвіду знаємо, що за серйозне розслідування справи ніхто не візьметься. Знаємо, що випадків побиття журналістів не стає менше, але про результати розслідування та суди над злочинцями не чути.

Бездіяльність правоохоронців заохочує тих, хто зводить свої рахунки з пресою.

Готуючи цей матеріал до друку, я зателефонував колезі із Херсона – Сергієві Яновському.

Коли погрози не вплинули на його викривальну діяльність, зловмисники саме на День журналіста намагалися знищити фізично не лише самого журналіста, але всю його родину. До звичайного вудилища вони прив'язали шланг. По ньому залили до квартири запальну суміш і підпалили. Сім'я Яновського дивом уціліла. Правоохоронці схильні вважати, що це був навмисний підпал. Прокуратура порушила кримінальну справу.

Відповідаючи на моє запитання про хід розслідування, Сергій зітхнув: «З часу замаху на мене і мою сім'ю сплигло трохи більше двох років. І жодних новин».

– Журналісти не можуть працювати з повною віддачею, коли їм не гарантована безпека, – переконана виконавчий директор комітету захисту журналістів Енн Купер із Нью-Йорка.

Петро КРИВКО,
член Національної спілки журналістів України

3. НЕХАЙ БУДЕ СОРОМНО ЇМ

– Мені соромно, що почала свою журналістську роботу із вимушеної брехні, – виправдувалась молода колега нашого видання Віра Маковій.

Тож мені довелося довго її заспокоювати. Річ у тім, що напередодні відкриття реставрованого пам'ятника Леніну в Києві вона отримала редакційне завдання підготувати статтю на цю тему.

Разом із фотокореспондентом Миколою Завгороднім Віра відправилася на комбінат «Художник», де мали реставрувати пам'ятник.

Погодьтеся, тема цікава. Як для «лівих», так і «правих». Та й для пересічних громадян.

І хоча похід на комбінат виявився невдалим – зустріч із керівництвом була надто прохолодною, все ж деяку інформацію вдалося роздобути.

– Жодних робіт із реставрації пам'ятника не ведеться. Пошкодженій голові вождя на комбінаті немає, немає тут і каменю, з якого ця голова мала б робитися, – категорично заявив головний інженер комбінату Ілля Кукса.

Що ж. Негативний результат – теж результат. До того ж інформація людини, яка обіймає таку солідну посаду, була сприйнята журналістами як серйозна. Тож у нашій газеті за 16 листопада було повідомлено, що заплановане на кінець листопада

відкриття оновленого пам'ятника відтермінується.

А 27 листопада нам, журналістам «КіЖ», довелося позичати очі в Сірка за те, що ввели читача в оману. Бо саме цього дня пам'ятник В.Леніну таки відкрили. Цілком логічний висновок: пан Кукса злукавив перед журналістами...

Я, напевно, здивую читача, коли повідомлю, що дії осіб, які дають журналістам неправдиві свідчення, підпадають під статтю 171 Кримінального кодексу. На думку Романа Головенка, правника з Інституту масової інформації, «злочини проти журналістів необхідно відрізнити від адміністративних правопорушень, передбачених статтею 212-3 Кодексу про адміністративні правопорушення – «Порушення права на інформацію», та Законом України «Про боротьбу з корупцією» – відмова в наданні інформації, умисна затримка її, надання недостовірної чи неповної інформації. Якщо потерпілим є журналіст і правопорушник знає про це, тоді діяння підпадає під кваліфікацію за 171 статтею Кримінального кодексу (обидва злочини мають умисну форму вини)».

Орест КОГУТ,
член Національної спілки журналістів України

редактор рубрики
Юрій САВЧУК

спадщина

■ ПРОТЯГОМ 2001 РОКУ В УКРАЇНУ

Із США:

– шість робіт відомого художника української діаспори Миколи Бутовича, який працював на різних ділянках мистецтва, зокрема у книжковій графіці, малярстві, кераміці, монументальному живописі, декоративному ткацтві. Картини передані до Національного художнього музею України та Полтавського краєзнавчого музею;

– сім робіт скульптора українського походження Петра Капшученка, які передані до Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України;

– спадщина (62 одиниці) відомого аквареліста і театрального сценографа Миколи Кричевського (старшого сина Василя Кричевського), яка була передана до Національного художнього музею України та Полтавського краєзнавчого музею.

М. Кричевський. Натюрморт. 1960 рік.
Полотно, олія. Музей історії міста Києва

Із Чехії:

– роботи декоративно-ужиткового призначення (вишивки) відомої діячки української культури Марії Горової-Мишанич (59 одиниць) та картини знаного українського митця повоєнної Праги, автора численних пейзажів, портретів і натюрмортів Павла Громницького (9 одиниць), які передані до Національного художнього музею України, Національного музею літератури України, Державного музею українського народного декоративного мистецтва, Національного музею Тараса Шевченка, Музею історії міста Києва, Українського центру народної культури «Музею Івана Гончара».

Із Австралії:

– малярська спадщина українського художника Василя Грозного (283 одиниці), яка передана до Запорізького обласного художнього музею.

Із Великої Британії:

– творча спадщина відомого українського співака і бандуриста Володимира Луціва (1382 одиниці), яка була передана Надвірнянській районній державній адміністрації Івано-Франківської області.

Із Канади:

– архівні матеріали та бібліотека відомого фундатора літопису УПА Павла Харидчака (30393 одиниці), які передані на зберігання до Інституту української археографії та джерелознавства імені Михайла Грушевського НАНУ.

Із Німеччини:

– спадщина діячів культури української діаспори: поета, перекладача Михайла Зерова (Ореста) (82 одиниці) та українського літературознавця, театрознавця, педагога Юрія Бойка-Блохіна (123 одиниці), передано до Інституту літератури імені Тараса Шевченка і Національного музею літератури України;

– картина невідомого голландського художника XVII ст. «Сільська сцена», що була вивезена з Уманської картинної галереї під час Другої світової війни.

Світлана ШКЛЯР

14 серпня (за іншими даними 17 вересня) 1937 року видатну пам'ятку давньоруської архітектури першої половини XII століття – Михайлівський Золотоверхий собор за розпорядженням комуністичного режиму було висаджено у повітря

Михайлівського Золотоверхого не стало, але залишилися безцінні мозаїки та фрески XII століття, демонтовані з його стін.

10 лютого 1938 року більшість мозаїк (за різними списками 8 одиниць) та фресок (від 27 до 31 одиниці) цієї святині передано до Національного заповідника «Софія Київська». Найвизначніші з «Михайлівських» мозаїчних композицій – «Євхаристія» (сцена причастя апостолів хлібом і вином), мозаїки «Архідиякон Стефан», «Апостол Тадей», два фрагменти орнаменту та два фрагменти фігур святих, а також фрески «Архангел Гавриїл», «Діва Марія», «Пророк Захарія», фрагмент із зображенням ніг пророка Самуїла, фрагмент сюжетної сцени та шестикінцевий хрест.

Того ж 1938 року у Москві святкують 750-річчя виходу у світ «Слова о полку Ігоревім», а у Третяковській галереї

проходить всесоюзна виставка, серед експонатів якої – 4 оригінали фресок із зображенням святих (у тому числі фрески Святителя Миколая), орнаментальна мозаїка та головний шедевр Михайлівського Золотоверхого собору – мозаїчне зображення «Дмитро Солунський».

Велика Вітчизняна війна. Німецькі фахівці приділяють

значну увагу вивченню й опису фондів Софійського заповідника і, за документальним свідченням із архіву штабу рейхсміністра окупованих східних територій А. Розенберга, 28 ящиків з фресками та мозаїками вивозять до Кракова, а звідти – на південь Німеччини, у невеличке баварське містечко Хохштадт.

По війні, наприкінці 1947 року, у результаті реституційного процесу до Києва повернуто десять ящиків із дуже пошкодженими фресковими зображеннями і три ящики,

де були самі уламки згаданих реліквій. Це лише половина з вивезеного окупантами.

Після реставрації (у 1950–1951 роках) фрески та мозаїки Михайлівського Золотоверхого собору зберігаються у Національному заповіднику «Софія Київська», проте більшість з них залишилися у Росії як часткова компенсація за завдані окупантами збитки. Цей факт довгий час замовчували або свідомо перекручували.

Нині у музеях Російської Федерації (Державна Третяковська галерея, Державний Російський музей – Москва, Державний Ермітаж – Санкт-Петербург) перебувають щонайменше 20 оригінальних пам'яток Михайлівського Золотоверхого собору – мозаїки та фрески, а також різьблена шиферна плита.

Після тривалих перемовин Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України з аналогічною службою Росії та урядом Російської Федерації 1 лютого 2001 року чотири мозаїки і сім фрагментів фресок XII століття, що зберігалися у Державному Ермітажі (Санкт-Петербург), повернуто в Україну і передано на постійне зберігання до фондів Державного історико-архітектурного заповідника «Стародавній Київ», а також представлено в експозиції Музею історії Михайлівського Золотоверхого собору.

Усі фінансові витрати, пов'язані із транспортуванням цих українських реліквій на Батьківщину, взяла на себе Київська міська державна адміністрація.

Супроводили та охороняли експонати під час їхнього транспортування територією України безкоштовно бійці спецпідрозділу «Титан» Міністерства внутрішніх справ України.

На знімках: фрагменти фресок XII століття зі стін Михайлівського Золотоверхого собору, повернуті з Державного Ермітажу (Санкт-Петербург)

редактор рубрики
Ольга ГОЛИНСЬКА

музика

■ «ЗІРКА МАНДРІВ» УСЕ Ж ЗАСЯЄ В КИЄВІ

Мистецька вітальня бібліотеки імені Наталі Забіли для дітей центральної бібліотечної системи Голосівського району міста Києва у грудні (захід не відбувся у листопаді через епідемію грипу) запросить шанувальників послухати літературно-музичну композицію «Зірка мандрів Олександра Вертинського».

Автор музики і виконавиця – Єва Бахар (Одеса), художниця, журналістка, лауреат фестивалів авторської пісні.

У мистецькій вітальні можна також переглянути виставки «Риба-листоноша» (графіка Нестора Кисленка та Юрія Редчука, поетичний супровід Тамари Лис) і «Дивний мій зачарований світ» (живопис Галини Редчук).

■ ВДАЛИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

Державний камерний ансамбль «Київські солісти» продовжує експерименти з диригентами.

29 листопада на сцені Колонного залу імені Миколи Лисенка Національної філармонії України за диригентським пультом стояв класик української сучасної музики Мирослав Скорик.

Ансамбль об'єднують із митцем роки плідної творчої співпраці. Достатньо сказати, що «Мелодія» композитора стала візитною картою «Київських солістів». Багато років її грав Богодар Которович, а останнім часом цей твір «перейшов у спадщину» доньці скрипалі Мирославі. Ансамбль здійснив велику кількість аудіозаписів музики Мирослава Скорика, які ввійшли до фондів Національної радіокомпанії України, а Концерт № 3 для фортепіано, струнних і великого барабана був записаний на RadioKulturhaus (Відень, Австрія) і виданий на CD.

На концерті метр української композиторської школи виступив не тільки у ролі диригента, а і композитора й аранжувальника. У програмі були твори Петра Чайковського, Мирослава Скорика, Ейтора Віли Лобоса, Астора П'яццоллі, Дейва Брубекка, Скотта Джопліна.

Співають, плачуть солов'ї...

«Велике щастя стояти на сцені й відчувати, що впливаєш на людей, ...і зал на кілька годин перетворюється на спільноту вищого порядку»

Євгенія Мірошниченко

Почуття причетності до такої «спільноти вищого порядку» переповнювали кожного, хто був присутній 28 листопада на вечорі пам'яті народної артистки СРСР, народної артистки України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, Героя України, професора Євгенії Мірошниченко

У Великій залі Національної музичної академії України імені Петра Чайковського – справжній аншлаг. Прийшли колишні колеги з Національної опери, викладачі різних кафедр НМАУ, Київського державного вищого музичного училища імені Рейнгольда Глера, диригенти, режисери, музиканти, журналісти, студенти, учні, просто шанувальники таланту всевітньо відомої Примадонни. Всіх пов'язував із нею якийсь спогад – незабутнє мистецьке враження, моменти співпраці, порада мудрого наставника, щастя особистого спілкування... Те саме можна сказати й про тих, хто був на сцені. Мабуть, тому і виконавці, і слухачі «дихали» того вечора в унісон.

Як і обіцяв на прес-конференції напередодні події автор проекту – ректор НМАУ, доктор мистецтвознавства, народний артист України, професор Володимир Рожок, програма

не була формальним набором номерів. У послідовності виступів хореографічної групи, вокалістів – соло й в ансамблях, у супроводі оркестру і фортепіано, – колективів музикантів-інструменталістів, з короткими монологами ведучого (ним був сам пан ректор), а також фото-і кінокадрами на екрані, що містився прямо на сцені. Поступово розгорталось дійство, головною героїнею якого була Євгенія Мірошниченко.

Серед учасників концерту, переважна більшість яких – випускники класу Євгенії Семенівни, були провідні солісти Національної опери заслужені артисти України Катерина Стращенко, Володимир Опенько, Тетяна Нагорна – лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, лауреати й дипломанти всеукраїнських і міжнародних конкурсів Ольга Безсмертна, Тетяна Гані-

на, Іванна Пліш, Сергій Ковнір, Дмитро Кузьмін, Зоя Рожок, солісти Сергій Пашук, Микола Шуляк та інші. Їм акомпанували оркестри Оперної студії й народних інструментів НМАУ під орудою заслуженого артиста України Сергія Солонька, заслужених діячів мистецтва України Алли Кульбаби, професора Анатолія Дубини, а також диригента Сергія Голубничого. Напрочуд ліричною сторінкою програми виявився виступ Державного камерного ансамблю «Київські солісти» із відомою скрипалькою Мирославою Которович.

Організатори концерту – керівник проекту кандидат мистецтвознавства, доцент Олена Берегова, режисер-постановник Лариса Леванова, режисери Віталій Пальчиков, Наталія Почерпнюк – не ставили за мету заглиблюватися в настрої згадок і жалю. Навпаки, вони прагнули

створити атмосферу яскравого оптимістичного свята, аuru сильної емоційної енергетики, натхнення. Адже ці риси так вирізняли стиль життя й характер самої Євгенії Семенівни. І, слід відзначити, що ініціативній творчій групі це вдалося.

Та все ж був момент, коли в очах усього загалу зблиснули сльози. Наприкінці вечора зі сцени із рук до рук, через увесь зал, до виходу пропливла свіча пам'яті. Для кожного то була мить справжньої світлої скорботи й очищення. А потім у пронизливу тишу ввірвалася мелодія «Київського вальсу» Ігоря Шамо. То звучав вільний, неповторний голос однієї з найвидатніших співачок ХХ століття – Євгенії Мірошниченко.

Ольга ГОЛИНСЬКА
Фото Романа РАТУШНОГО

■ ПРИНАГІДНО

Євгенія Мірошниченко 40 років була окрасою Національної опери України. Вона народилася 12 червня 1931 року в селі Графському Харківської області. 1957 року закінчила вокальний факультет Київської державної консерваторії імені Петра Чайковського (тепер Національна музична академія України). У творчості досягла найвищих мистецьких вершин, по всьому світу пронесла славу українського вокального мистецтва. На сцені Національної опери виконала всі провідні партії колоратурного сопрано вітчизняної та світової оперної класики, створила галерею яскравих вокально-сценічних образів, серед яких Віолетта і Джильда в операх Джузеппе Верді «Травіата» і «Ріголетто», Розіна

в «Севільському цирюльнику» Джоаккіно Россіні, Марфа в опері Миколи Римського-Корсакова «Царева наречена». За виконання партій Йолан в опері «Мілана» Георгія Майбороди та Лючії в опері Гаєтано Доніцетті «Лючія ді Ламмермур» 1981 року співачка була удостоєна Державної премії СРСР.

Яскраво заявила про себе Євгенія Мірошниченко на педагогічній ниві – понад 25 років щедро передавала творчій молоді свій талант, знання і величезний виконавський досвід, продовжувала і розвивала школу вокалу Марії Донець-Тессейр. Проводила значну культурно-громадську роботу, була членом журі національних і міжнародних конкурсів вокалістів, членом президії комітету з Національної премії України імені Тараса Шевчен-

ка, членом комітету Всеукраїнського фонду культури, комітету «Україна – дітям» тощо.

Свою багатогранною діяльністю Євгенія Мірошниченко зробила великий внесок у духовне відродження, примноження і збагачення мистецької скарбниці України. Була удостоєна почесних звань і державних нагород: народна артистка України (1960), народна артистка СРСР (1965), лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (1965), Державної премії СРСР (1981), кавалер орденів Леніна (1967), Жовтневої революції (1970), «Дружби народів» (1981), Ярослава Мудрого V ступеня (2001), «За розбудову України» (2001), Святого Станіслава (2001), Герой України (2006).

Померла 27 квітня 2009 року. Похована у місті Києві на Байковому кладовищі.

редактор рубрики
Наталія ЗІНЧЕНКО

музика

«Круті хлопці» перевернуть світ

Наталія ЗІНЧЕНКО

Найкращий баритон світу Дмитро Хворостовський взяв участь у проєкті «Дежавю» відомого естрадного композитора Ігоря Крутого

Спочатку Москва, затамувавши подих, спостерігала за експериментом двох титанів і визнала, що він був вдалим. Принаймні Дмитро Хворостовський не заглибився дуже далеко в естраду, не скотився в попсу, а Крутой злетів на пік своєї творчості. Потім метри дивували Санкт-Петербурзі. Тож у Національний палац мистецтв «Україна» вони привезли свій витвір вже без вагань.

Щоправда, назвати музичний стиль свого виконання сам Дмитро Хворостовський утримався. Мовляв, нехай цим займуться музикознавці. Ті ж визначилися, скоріше, щодо музики, написаної Ігорем Крутим, – лаунж, хаус і техно чи навіть стиль classical crossover. Хоча все це не надто точно.

– Це шоу-видовище, – пояснює пан Дмитро. – Спектакль одного актора. З драматургією, головною темою – людське життя від народження до смерті. Це емоції і почуття, які викликають розлука й кохання, молодість, зрілість, старість людини... Пісні звучать трьома мовами – російською (вони схожі на російські романси), французькою (паризький шан-

сон), італійською (неаполітанські пісні).

Лише два шлягери на вірші Кайсина Кулієва Крутой написав раніше, а 21 – спеціально для цього проєкту. Авторка «різномовних» слів – Лілія Виноградова. До того ж поетеса писала їх уже на готову музику.

Дмитро Хворостовський співає з Державним академічним естрадно-симфонічним

оркестром України (диригент – Костянтин Орбелян, США) та хором Київського муніципального театру опери і балету для дітей та юнацтва. При роялі – Ігор Крутой.

Назва «Дежавю», в принципі, відповідає концертові. Адже пісні, хоча й нові, та написані на вже відомі мотиви.

Познайомилися зірки випадково. Це сталося в Майямі на зустрічі без краваток, а

якщо точніше, – «без штанів», як пожартував усесвітньо відомий баритон. Адже снідали обоє в барі на пляжі в шортах. Коли Ігор заграв для Дмитра і його дружини кілька пісень та ще й заспівав «своїм смішним голосом», подружжя розчулилося так, що на очах в обох з'явилися сльози. Дмитро раптом попросив Ігоря написати щось і для нього. Тоді ще й гадки не мав, що з цього може вискрутити маєстро.

Над проєктом працювали два роки. Усе було не так вже й просто. Як зізнався Хворостовський, він ні в чому не був упевнений до останнього моменту. Інколи в нього руки опускалися – він раптово зникав із поля зору Крутого, не відповідав на дзвінки, не телефонував сам. Потім так само раптово повертався, аби все почати заново... Знову все кидав, знову повертався... Йому було цікаво, тож вирішив пройти цей шлях до кінця. Записи робили на студіях Нью-Йорка, Москви.

Після прем'єри в українській столиці програму покажуть в Америці, Франції, Англії та Японії. Дмитро Хворостовський вирішив на цьому не зупинятися, а йти далі. «Моя планка підвищується разом зі мною», – запевняє він. До того ж експериментувати збирається разом із Ігорем Крутим. Тож «круті хлопці» хочуть разом перевернути світ своїми новими проєктами.

Фото Юрія ШКОДИ

ПАМ'ЯТЬ ПОНАД КОРДОНАМИ

Державний театр естрадних видовищ «Музичне Агентство» під керівництвом Льва Лещенка (Росія) за підтримки Міждержавного фонду гуманітарного співробітництва держав-учасниць СНД (IFESCO) представляє з 12 по 17 грудня другий етап благодійного пересувного міжнародного фестивалю «Мелодії друзів», присвяченого 65-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Концерти пройдуть у Хмельницькому, Житомирі, Луцьку, Чернівцях і Вінниці.

Участь в акції беруть Лев Лещенко, Лайма Вайкуле, «Сябри», Іраклій Парцхілава, Микола Гнатюк, Іона Суручану. Ведучою всіх шоу стане чарівна Ольга Сумська.

«Саме перемога у Великій Вітчизняній війні зараз може нас об'єднати. Адже ця тема для тих, чий родич брав участь у війні, – свята. Фестиваль «Мелодії друзів» ми проводимо як акцію милосердя і пошани людям, які подарували нам перемогу, і на згадку про тих, хто не дожив до цих світлих днів. Ми проїдемо з концертами різними містами України, і всі ветерани будуть запрошені на них абсолютно безкоштовно», – зазначає народний артист Росії Лев Лещенко.

Весною 2009 року відбувся перший етап фестивалю (з 7 по 15 травня), який почався з концерту в Києві і зібрав понад 150 тисяч глядачів. Тур охопив Дніпропетровськ, Донецьк, Харків, Одесу, Миколаїв, Кривий Ріг, Полтаву (у співпраці з місцевими адміністраціями). У київському концерті, зокрема, взяла участь: Микола Гнатюк, Надія Крутова-Шестаков, Іво Бобул, Наталя Бучинська, квартет «Гетьман», Олег Газманов, Лайма Вайкуле, Тамара Гвердцители, білоруські «Пісняри», Анне Вескі. Ведучими були Тетяна Цимбал і Василь Ілашук. На підтримку ідеї вшанування ветеранів Великої Вітчизняної війни всі артисти виступали без гонорарів.

Зараз організатори заходу планують проводити фестиваль «Мелодії друзів» у всіх країнах, яких торкнулася Велика Вітчизняна війна. І готують концерти у Балтії, Білорусі, Грузії, Вірменії, Казахстані.

Марія ГОРОБЕЦЬ

«ЗІРКИ» СВДЧАТЬ

Ольга Сумська:

– У мене батьки – діти війни, їхні спогади для мене – свята. Так, у моєї родини була королева Лиска. Коли німці зганяли всю живність, щоб вагонами відправити до Німеччини, Лиску вели по мосту через річку. Так вона стрибнула у воду, допливла до берега, хоча в неї стріляли з автоматів, і прибігла у хлів. Завдяки її молоку вижила вся родина.

Лайма Вайкуле:

– Мій тато пішов на фронт, і йому багато чого довелося пережити – він часто розповідав мені про це. Тоді доля багатьох чоловіків залежала від того, в яку армію вони потрапили, звідки й коли призывали. Мої родичі постраждали від війни так само, як і мільйони інших людей. І, звичайно, всі ми щасливі, що у нас є День Перемоги!

Backstreet Boys – гурт із Книги рекордів Гіннеса

Легендарні Backstreet Boys дадуть у Києві єдиний концерт 13 грудня в Палаці Спорту

У жовтні вийшов новий альбом гурту This Is Us, на підтримку якого організовано світове турне This Is Us Tour. У його розкладі опинився й Київ.

Над піснями нового альбому працював шведський продюсер Макс Мартін. Ряд треків зробив інший поп-чарівник, RedOne, відомий як автор хітів Lady Ga Ga Just Dance та Poker Face.

Backstreet Boys вийшли на сцену 1993 року. Нік Картер, Хауї Дороу, Брайан Літтрелл, Ей Джей Маклін спершу не мали великого успіху. Лише через чоти-

ри роки вони здобули популярність спочатку в Європі, а потім у США. Невдовзі гурт номінували на Греммі як «Кращих нових виконавців», а 2001-го він потрапив до Книги рекордів Гіннеса як комерційно найуспішніша підліткова вокальна команда всіх часів.

До 2002 року хлопці випустили найвідоміші свої платівки Millennium, Black & Blue та The Hits: Chapter One. Після трирічної перерви колектив зазнав значних змін. Новий альбом Never Gone одразу ж зайняв третю сходинку американського чарту. Згодом він став першим у хіт-парадах багатьох країн.

Наталія ЗІНЧЕНКО

редактор рубрики
Алла ПІДЛУЖНА

література

Ярослав Стельмах (1949–2001) народився у сім'ї відомого класика української літератури Михайла Стельмаха.

Після закінчення Київського інституту іноземних мов навчався в Москві на Вищих літературних курсах. Поруч із його прізвищем завжди стояв солідний перелік творчих іпостасей – прозаїк, кіносценарист, дитячий письменник, перекладач, драматург.

Творчий доробок Ярослава Стельмаха (а це 25 оригінальних п'єс, 15 інсценівок, 20 перекладів п'єс) та беззаперечна літературна якість утвердили за ним славу класика драматургії останніх десятиліть. 2000 року за визначенням Національної спілки театральних діячів Ярослава було названо «найкращим драматургом України».

П'єси лауреата Державних премій імені Івана Котляревського та імені Лесі Українки Ярослава Стельмаха привернули увагу театрів. І не тільки українських.

Якщо перші з них – «Драма в учительській», «Привіт, синичко!», «Провінціалки», «Запитай коли-небудь у трав» – зараз на пам'яті лише у театралів, то такі як «Емма», «Так скінчилося літо», «Кохання в стилі бароко», «Синій автомобіль» продовжують своє мистецьке життя на сценах багатьох театрів і досі лишаються фаворитами репертуарних афіш.

* * *

У Київському академічному Молодому театрі виставу «Синій автомобіль» за п'єсою Ярослава Стельмаха актор Олексій Вертинський зіграв уже всоте. За словами виконавця, це одна з його улюблених сценічних робіт, в якій він може якнайкраще відкрити душу глядачам у цій пронизливій сповіді драматурга.

Напевно, «Синій автомобіль» був найпомітнішим твором усього життя Ярослава Стельмаха. Тут він зумів висловити все. Про себе, про власні переживання і, що особливо суттєво, зробив узагальнення, такі близькі для кожного. . .

Хоча п'єса була написана 1991 року, світло рампи вона побачила лише через вісім років. І з того часу залишається однією з найулюбленіших серед акторів, які сповідують жанр мономистецтва. Ім'я Ярослава Стельмаха добре відоме сучасним глядачам, які сприймають його вже як класика української драматургії.

30 листопада у Національному театрі імені Івана Франка відбувся вечір пам'яті Ярослава Стельмаха.

Алла ПІДЛУЖНА

«Синій автомобіль» у вічність

Цього року відомому українському письменнику, драматургу, перекладачеві минуло б шістьдесят

Мешканці київської вулиці Печерський узвіз були дещо подивовані, коли біля будинку № 8 побачили Муніципальний оркестр. Звуки гімну України сповістили про визначну подію: тут відкривалася меморіальна дошка Ярославу Стельмаху.

Кілька років тому драматург трагічно пішов із життя. Гірко розуміти, що не буде нових п'єс, книжок, кіносценаріїв, вже немає того величезного духовного всесвіту, що звався Ярослав Стельмах... Але ж продовжують життя на театральних сценах його п'єси, нові читачі відкривають для себе його літературну творчість, зрештою, залишається велика любов і шана друзів і всіх, хто його знав.

Під час церемонії відкриття автор пам'ятної дошки скульптор Анатолій Валієв зазначив, що тлом для портретного барельєфа Ярослава не випадково став символічний аркуш паперу. Адже аркуш, на якому пишуться твори, є сенсом життя будь-якого письменника. Валієв досяг величезної портретної схожості. Всі, хто знав Славка Стельмаха (так називали літератора друзі), говорили

про його, наче живу, привітну посмішку і мудро-зажурливий погляд за скельцями окулярів.

Ініціатором встановлення дошки виступив «Благодійний фонд Михайла та Ярослава Стельмахів», вдова письменника Людмила Стельмах. Меценати Михайло Поплавський і Валерій Баух підтримали починання фінансово, київська влада – законодавчо. Заступник голови КМДА Сергій Рудик відкрив урочисту подію. Зі словами спогадів виступили відомі митці – Микола Жулинський, Лесь Танюк, Ольга Бенч, Еду-

ард Митницький, Володимир Яворівський, Андрій Чебикін, Станіслав Пазенко та інші.

Ярослава Стельмаха вважали щасливою, світлою людиною, якій завжди таланило. Так воно й було. Та глибину його особистості уповні всі змогли відчутти, прочитавши п'єсу-сповідь «Синій автомобіль». Вона автобіографічна і, як виявилось, майже пророча: смерть Ярослава була фатальним чином пов'язана саме з автівкою. Відтепер й під меморіальною дошкою назавжди застигла невеличка іграшка – синій автомобіль... Майже

десять років на сцені київського Молодого театру з успіхом йде моновистава за цією п'єсою у виконанні Олексія Вертинського. В цьому продовженні, як загалом в продовженні й інших вистав за творами драматурга, криється надія. Адже відомо, людина жива, доки її згадують. А відтепер бронзовий Ярослав Стельмах ще й «дивитиметься» на цей світ зі свого будинку, де йому добре писалося, де він був щасливий.

Алла ПІДЛУЖНА
Фотознімки Юрія ШКОДИ

редактор рубрики
Іван МАЛЮТА

державна мова

■ СПАДЩИНА ТИСЯЧОЛІТЬ

РУКА/РУЦІ

Чергування звуків

Чергування звуків, наявне в українській мові, я схильний вважати теж багатством, хоч дехто і запечуватиме це.

СІК/СОКУ, ВІЛ/ВОЛА – це ж чудово!

РУКА/РУЦІ, ВУХО/ВУСІ, НОГА/НОЗІ – це ще краще!

Це все одно, що ви маєте і гривні, і долари. Коли треба – користуєтесь гривнею, а коли й долларом платите.

У посібнику для вчителів (В. Иванов, З. Потиха «Исторический комментарий к занятиям по русскому языку в средней школе») я знайшов дуже цікаве пояснення, чому зникло чергування К/Ц. Автори досліджують, яким чином К', Г', Х' стали м'якими в нинішній російській з колишніх твердих КЫЕВЪ, ГЫБЪЛЬ, ХЫТРЫЙ.

Прискіпливий мабуть, вигукне: «Але ж дозволять! У нашій мові ХИТРИЙ чи ГИБЕЛЬ як звучали тисячу років тому, так і звучать зараз – не ХИТРИЙ і не ГИБЕЛЬ, як у Москві. І що найголовніше для нас, як патріотів свого краю, назва нашої столиці, «матері городів руських», Києва, уже 2–3 тисячі років зберігає те саме тверде К і звучить КИІВ, а не КІЄФ».

Я цілком згоден з таким читачем, але хочу повернути його увагу до чергування К, Г, Х/Ц, З, С. До факту його зникнення. Ми вже не раз пересвідчилися, що на території Московського князівства у XI–XII–XIII століттях зникали, пропадали, «исчезали», як у Бермудському трикутнику, форми слів (ІЖМО, БРАТЕ), звуки (Г українське), чергування, яке ми розглядаємо.

Певен, що у прискіпливого читача виникало не раз питання: чому це відбулося?

Панове Иванов і Потіха так делікатно пишуть, що пом'якшення К, Г, Х «могло возникнуть в самом древнерусском языке в результате выравнивания парадигм».

Очевидно, що причина не «в самом древнерусском языке», ні. На моє глибоке переконання, в отих втратах винуваті тубільці – фіни, меря, чудь, весь, мордва, які не годні були опанувати мову українських колоністів, бо вивчали її не з коліски, а дорослими.

ЗА ПРАВИЛАМИ ВІДКРИТОГО СКЛАДУ

Іванов і Потіха наводять всі можливі чергування приголосних у російській мові (див. стор. 38 названого видання).

У таблиці їхній наведено 15 рядів. Оцих трьох, які ми розглядаємо, нема. Таким чином, російська мова за вісім останніх століть збідніла на три давніх ряди чергувань, які наша зберегла в недоторканості.

Хоча, чому на три? Їх більше!

Досить солідний «Морфемний словник» Л. Полюги (Київ, Радянська школа, 1983) подає на стор. 461 подібну ж таблицю українських чергувань. Тут ми бачимо 20 рядів. Замість очікуваних 18. Інші два ряди чергувань – це такі:

Д/ДЖ: ВОДИТИ/ВОДЖУ, ХОДИТИ/ХОДЖУ, САДИТИ/САДЖУ

Д/ЖДЖ: ВІІЗДИТИ/ВІІЖДЖАТИ

ДЖ і ЖДЖ це так звані *африкати* (складні нерозривні приголосні), які у літературній російській мові не збереглися.

Та повернімось ще до чергування І/О. Відсутність його у російській мові тривалий час викликала плутанину у російськомовній пресі з прізвищем Вячеслава Чорновола. Там писали то «Чорновола», то «Чорновила». А це і наших журналістів провокує на неусталеність написань родового відмінку від прізвищ типу Олійників, Різників, Петрів. Частенько читаємо: Олійніка, Різника, Петріва...

Панове, не забуваймо правила відкритого складу! І прекрасних наших чергувань: сік/соку, віл/вола...

Олекса РІЗНИЧЕНКО,
м. Одеса

Марія ВОЛОЩАК

Іван Огієнко у своїй «Науці про рідномовні обов'язки» писав, що кожна анархія – правописна, термінологічна чи мовна – тягне за собою й анархію духову, найбільшого ворога недержавного народу

Тому законом для нас мусить бути «Український правопис». І передусім у написанні прізвищ не тільки зарубіжних, а й суто українських. «Глінка», «Пісарєв», «Смірнов», «Бортніков» – це порушення українського правопису. Адаже на прізвища, як і на решту слів, поширюються фонетичні, граматичні та інші мовні закони. У цьому підручнику, в четвертому розділі «Правопис власних назв», сказано: «Російська літера «и» передається літерою «и» у прізвищах, утворених від людських імен та загальних назв, спільних для української, російської та інших слов'янських мов: *Борисов, Ботвинник (...), Глінка, Данилов (...), Кирилов (...), Мишкін, Никифоров, Одинцов, Ливоваров, Пиляев, Смирнов (...), але: Нікітін, Ніколаєв, Філіппов* тощо, вихідними для яких є імена, відмінні від українських».

В українській мові закономірними є суфікси -ик, -ич, після голосних -ік, -іч (*Котик, Галич, Груїч, Кирик, Вареник, Калиниченко, Мечников*).

Грамотне, з дотриманням правописних норм, реєстрування імен та прізвищ має і соціальне, і культурно-естетичне значення. Тому реєстрація особових імен та прізвищ в офіційних документах потребує особливої уваги, застерігає науковець Ірина Єфіменко. Заміна навіть однієї літери викликає серйозні юридичні ускладнення, не кажучи вже про елементарну безграмотність населення, що досить часто трапляється в документах наших громадян. Особливо значні труднощі викликає грамотне написання особових імен та прізвищ близько-споріднених мов, наприклад, російської або білоруської українською мовою в офіційних документах. Щоб запобігти помилковому написанню прізвища українською мовою, треба, насамперед, визначити

ти його походження. Правописні довідники рекомендують керуватися таким правилом: коли російське прізвище має відповідник – загальне слово – в українській мові, апостроф ставиться: *Пятаков* (бо укр. *п'ятак*), *Рум'янцеv* (бо укр. *рум'яний*), *П'ятницький* (бо укр. *п'ятниця*).

Правопис власних назв тісно пов'язаний з їхнім походженням, етимологією і семантикою. Наприклад, яка прикметникова форма від назви с. Рубанка, що на Чернігівщині, правильна: «рубанківський» чи «рубанський»? З погляду літературної мови й нормативності, правильна прикметникова форма від назви с. Рубанка – *рубанський*. Від географічних назв із суфіксом -к творяться похідні прикметники з суфіксом -ськ(ий). Отже, треба називати: *Рубанська сільська рада, рубанська середня школа, рубанська лікарня* і т. д.

Порушує мовні закони і звичка не відмінювати назви населених пунктів, як-от: *прибути з міста Прилуки* (замість – *Прилука*). За правописом, прикладки, виражені іменниками, які означають назви міст, узгоджуються з пояснюваною родовою назвою в усіх відмінках: *у місті Одесі, під містом Ригою, до міста Дніпропетровська, у місті Львові*.

На українських мапах має бути українська транскрипція українських назв – *Кульбаки, Реп'яхівка, Гусине*, а не *Кульбакі, Реп'яховка, Хусине*. Багато українських населених пунктів, які відійшли до Польщі, використовуємо в сполученій формі. Наприклад, місто *Холм*, яке на початку XIII ст. заснував князь Данило Галицький, величаємо на польській кшталт *Хелм*, а старовинний *Перемишль* іменуємо *Пшемисль*. Навіть *Галичину* інколи називаємо *Галіцією*.

Чому б нам не повчитися в греків? У них турки ще 1453 року захопили Константинополь, перекурили його назву на Істамбул (Істанбул) і закріпили її в офіційному вжитку. Проте, значає відомий мовознавець Олександр Пономарів, греки досі (і в офіційному, і в неофіційному мовленні) називають місто по-своєму – *Константинополь*. У нас, на жаль, на сторінках преси, в радіо- й телепередачах часто можна прочитати й почути: *Белгород-Дністровський, Старобільськ, Венгрія, Словакія, Турція, Германія* замість *Білгород-Дністровський, Старобільськ, Угорщина, Словаччина, Туреччина, Німеччина*.

Неприпустимо говорити й писати: «іск з вимогою» (замість «позов з вимогою»), «поля капелюха» («криси капелюха»), «сильні помехи» («сильні перешкоди»), «чого нема й у помині» («про що й спомину (помину, згадки) нема»), «говорити *полушепотом*» («говорити *напівшепки*»), «брати на *помітку*» («брати на *замітку*»), «контракт *по перевозці*» («контракт з *перевезення*»), «*попадання* ракети» («*влучення* ракети»), «*поприще* мистецтва» («*нива* мистецтва»), «*безпризорна* дитина» («*бездоглядна (безпритульна)* дитина»), «*безпрецедентний* випадок» («*безпрецедентний* випадок»), «платити *налічкою*» («платити *готівкою*»), «гроші в *обороті*» («гроші в *обігу*»), «веселий *попутчик*» («веселий *попутник*»), «давно *пора* було це сказати» («давно *треба* було це сказати»), «матеріали *порушень* законодавства» («матеріали *про порушення* законодавства»), «*відчислення* в бюджет» («*відрахування* в бюджет»), «впевнений *поступ* літа» («впевнена *хода* літа»).

ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Після відбуття карантину...	Відбувши карантин...
Віддзеркалення в доповідях...	Висвітлення в доповідях...
Відзвів на кореспонденцію...	Відгук на кореспонденцію...
Святкова відкритка...	Святкова листівка...
Приятельські відносини...	Приятельські стосунки...
Відношення до справи...	Ставлення до справи...
Він має відношення до реалізації...	Він причетний до реалізації...
Направити відношення у Верховну Раду...	Направити офіційний лист (прохання, звернення) до Верховної Ради...
Ця кандидатура у всіх відношеннях підходить нам...	Ця кандидатура нам у всьому (з усіх поглядів) підходить...

Ставимо вас у відомість...	Доводимо до вашого відома; повідомляємо вас; сповіщаємо вам
Відпуск товарів...	Видача товарів...
Пішов у відпуск...	Пішов у відпустку...
Давати відсіч на всякі провокації...	Давати відсіч усіям провокаціям...
Відслєнення сітчатки ока...	Відшарування сітківки ока...
Заробляє на кожній передплатеній газеті 25 відсотків її вартості	Заробляє на кожній передплатеній газеті 25 відсотків від її вартості...
Відстороненість державних структур...	Відсторонення державних структур...
Відстрочка...	Відтермінування...
Відсутність достатнього рівня культури...	Недостатній рівень культури...
Відсутність мети...	Брак мети...
Відтік капіталу з держави...	Відплив капіталу з держави...
Вона у відчай...	Її бере відчай (розпач)...
Відчислення підприємств...	Відрахування підприємств...

редактор рубрики
Алла ПІДЛУЖНА

театр

■ «СОЛОДКА ДАРУСЯ» В ДАРУНОК

Діяльність обласних театрів для столичного глядача лишається фактично terra incognita. Для них самих гастролі у Києві – подія статусна, але зазвичай мрія малоздійсненна. Швидше до міста на Дніпрі вкотре привезуть чергову російську антрепризу за участю зірок ще радянського кінематографа, аніж кияни матимуть змогу ознайомитися з цікавою виставою, здійсненою на українських теренах. Але ж таких, насправді, чимало!

В останньому можна було переконатися, завітавши 1 та 2 грудня до Молодого театру, на «Солодку Дарусю». Постановку за однойменним романом Марії Матіос минулого сезону здійснив на сцені Івано-Франківського обласного театру імені Івана Франка його новий художній керівник Ростислав Держипільський. У виставі зіграли випускники першого акторського набору Івано-Франківського університету культури, сам пан Ростислав дебютував як режисер. А на «Дарусю» й досі годі дістати квитки – так вона сподобалася глядачам.

Постановка вирішена Ростиславом Держипільським лаконічно, із застосуванням виразливих засобів як театру метафоричного, драматичного, так і театру тіней (за допомогою останнього підкреслено витонченими стають любовні сцени Дарусі – Галини Баранкевич та Івана Цвичка – Андрія Іванюка). Завдяки пісенній режисурі Наталки Половинки та пластиці Андрія Кирильчука у виставі вдалося гармонійно поєднати етнографічні елементи – народні співи та гуцульські танки, ірмоси – із загальним відчуттям сучасності.

Цього року авторів і учасників вистави висунуто на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. Сильний претендент, що тут ще сказати?

Надія СОКОЛЕНКО

Сцени з вистави «Солодка Даруся».

Кров і театральна віра

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Під час гастролей у столиці дніпропетровський театр «Вірино!» під керівництвом Володимира Петренка показав виставу «Голодна кров», яку цього року висунуто на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка

«Вірино!» – театр як для сучасної України незвичний. Бо аж занадто нагадує «відлуння» другої половини 80-х. Тоді тут і там в нас з'являлися нові експериментальні театри-студії, спалахували імена молодих режисерів... «Вірино!» Володимира Петренка, учня Сергія Данченка, заснований у Дніпропетровську 11 років тому, у часи, коли студії якщо не позакривалися, то ледь жевріли. І «трансмутовали» до професійного репертуарного театру зі звичайнісінького театрального гуртка. Всі актори, що «вірять», відпочатку не мали профільної освіти, а вже зараз закінчили театральні виші, дехто, як, наприклад, Тарас Шевченко, навіть самі стали режисерами.

На відміну від інших юних колег, які, як правило, захоплюються театральним експериментом, Петренко з учнями принципово наслідують традиції Станіславського. Тобто, грають реалістичний, психологічний театр. Це настільки подобається і публіці, і, як не

дивно, експертам, що зараз «Вірино!», у репертуарі якого 14 вистав двома мовами, є одним із найвідвідуваніших у Дніпропетровську. А після перемоги на щорічному міжрегіональному конкурсі «Січеславна 2009» про нього почали говорити по всій країні. Перші гастролі трупи Україною (опісля Києва «Вірино!» відвідають з чотирма виставами Черкаси, Хмельницький, Житомир, Луцьк, Тернопіль та Львів) профінансувало Міністерство культури і туризму за підсумками конкурсу на підтримку вітчизняних гастролерів.

Прем'єру «Голодної крові» – саме цією постановкою відкрився гастрольний тур театру – «Вірино!» відіграв рівно рік тому. П'єсу на тему Голодомору драматурги, а «за сумісництвом» фахові журналісти

Олена Бісик, Тетяна Волкова та Дарина Медведєва створили в рамках роботи лабораторії сучасної української драматургії, що її також проводить Володимир Петренко, а поставив сам керівник театру.

«Голодна кров» йде відразу двома мовами: російською розмовляють «москвичі», українською – селяни. Водорозділом поміж «двох світів» – сталінського міста та помираючого українського села, – послугують ще й пісні, що їх а капела співає театральна масовка: ультратрагічні «радянські», які завзято відтворює міська молодь, протиставлені тужливим народним українським – чи навіть антирадянським коломийкам.

Засюжетом, на початку 1930-х років двійкою їх випускників кінодокументалістів москов-

ського ВДК, Роман (Іван Улічний) та Вова (Тарас Шевченко) на виробничу практику потрапляють до України. Випадково опинившись у справжньому українському селі замість «потьомкінської деревні», яку задля візиту московських гостей вибудувало районне керівництво, хлопці на власні очі бачать трагедію, що відбувається. Її вирішують задокументувати свідчення селян про Голодомор на плівку – чим би це їм особисто не загрожувало.

Безсумнівними плюсами вистави є переконлива гра акторів, динамічність видовища, добре вибудовані режисером сцени й окремі мізансцени. Зрештою, тішить слух уже згаданий хорівий спів, а протиставлення мов видається вельми доречним прийомом.

Володимир Петренко: «Я – супротивник Жолдака»

Напередодні початку кийвських гастролей засновник театру «Вірино!» Володимир Петренко мав нагоду поспілкуватися зі столичними журналістами та театрознавцями. До вашої уваги – найцікавіше з розмови, яка відбулася у стінах Молодого театру

- У Дніпропетровську ми – успішний театр. Середня заповненість нашої зали – 400 місць, і що приємно, люди приходять самі: те-

атр не розповсюджує квитки централізовано, наприклад, серед школярів. Причина успіху – мабуть, в тому, що «Вірино!» працює для глядача, а не з огляду на фестивалі. Ми – молодіжний театр за манерою спілкування із глядачами, а не за репертуаром.

... Ми дуже раді, що виграли конкурс Міністерства культури і туризму з підтримки вітчизняних гастролерів. Хочеться вірити, що завдяки йому про наш театр дізнаються далеко за межами Дніпропетровська, а наші

вистави, зокрема «Голодну кров», побачить якомога більше людей. До речі, у дніпропетровській молоді ця постановка посідає 3–4 позицію за популярністю. Звісно, це важке видовище. Але я намагався уникнути спекуляцій та фізіологічності. Такого театру, як у Жолдака, я не приймаю.

... На Голодомор я сам дивлюся як на дослідження, яке провели над цілим народом з однією метою: винищити в людях таку рису, як гідність.

Фото Миколи ЗАВГОРОДНЬОГО

редактор рубрики
Орест КОГУТ

Щоденник редакції

■ ЗВІДТИЛЯ, ДЕ КИЧЕРА

Гуцульщина... На карті України – це ледь помітна її частинка. Славиться своїми піснями, вишиванками, виробами народних майстрів і, звичайно, милозвучними коломийками, які і в сумну, і в радісну хвилину здатні своїм гомоном життя, шепотом карпатської природи, покладених на їхню мелодію, створити в душі атмосферу радості. І не лише на цих горах та полонинах.

Шановна редакціє!

Прочитавши статтю Івана МАЛЮТИ «Можна, але штиси» («КіЖ», 18 жовтня 2009 р.), я була глибоко вражена умінням автора передати справді гуцульський діалект, притаманний лише нашому краю. Автор чітко дає зрозуміти читачеві, що люди, приїхавши на заробітки до столиці з невідомої для багатьох місцини, не цураються власної говірки, виходять з нею у світ.

Гуцульський говір дуже відрізняється від повсякденного в інших областях. У ньому зустрічаються багато невідомих значень та слів. Для тих, хто вперше почув їх. Бо ми зберегли свою самобутність як автохтони.

Зі статті Івана Малюти бачу, що деякі слова не є цілком зрозумілими автору, але все ж він прагне збагнути їхнє значення та походження. І мені приємно було про це дізнатися. Тому що і я частенько вдаюся до гуцульської бесіди.

«...Гуцулкою народилась, гуцулкою загину, а я свою натурочку ніде не покину».

Також хотілося б висловити подяку авторові за те, що в опублікованій статті («Кичера: забули чи забулися?») згадано про наших сільських повстанців. У нас збереглися перекази про їхні бої. Гуцули виховують дітей, які мене, на подвигах тих, які полягли за вільну Україну.

Пане Малюто! Я з неабиякою цікавістю читала Ваші статті. Щиро дякую Вам за вміння розуміти моїх краян і правдиво, з гуцульським колоритом, передавати їхнє слово на папері. Я була приємно подивована, дізнавшись про своєрідну історію слова «кичера», звідки воно потрапило до словника Бориса Грінченка.

Надалі буду постійним читачем «Культури і життя».

Христина ЛУКАНЮК,
студентка Косівського училища декоративного та прикладного мистецтва Львівської академії мистецтв

■ ШТИСИ, ПАНОВЕ, ШТИСИ!

Як стверджує Іван Малюта («КіЖ», № 40), у перекладі з гуцульського діалекту це слово означає «думай, що казати». Дуже слушне нагадування. Його б на стіл кожному, хто владу має, – від сільського голови до прем'єр-міністра та президента. А ще всім, хто пише для ЗМІ. Щоб теж думали. А то один у досить тиражному виданні бажає тим, хто 1939 року подав населенню Західної України руку допомоги – «бодай би вона їм відсохла» («КіЖ», № 34), інший йому підтакує й запитує: «А їх просили визволяти?».

Оскільки запитання адресовано мені, відповідаю: якщо у сусіда горить хата, не чекають, коли він попросить допомоги, а хапають відра і біжать гасити пожежу, щоб вогонь не перекинувся на власне обійстя. Вважаю, і не один я, а й більше 90 відсотків жителів західних областей тоді вважали, що «совіти» у вересні 1939 року вчинили правильно. Таким чином вони сприяли об'єднанню українських земель в єдину державу й відтермінували просування фашистів на Схід.

Що було надалі, раджу панам О. Когуту та його захиснику В. Онищенко читати не тільки газети «Шлях перемоги» та «Нація і держава». В інших виданнях теж пишуть правду. Вона, як відомо у кожного своя.

Віктор СКРИПНИК, журналіст,
м. Слов'янськ Донецької області

На закон надійся, а гав не лови

Публікації нашого кореспондента Олени Максименко «Особливості захисту мистецтва у столиці» та «Музей не був закритий навіть під час війни» («КіЖ» за 16–25 жовтня 2009 р.) не залишилися поза увагою ні громадськості, ні владних структур. Продовженням теми стала добірка «Музейні скарби охоронятимуться краще?» («КіЖ» за 16–23 листопада 2009 р.)

Все ж треба бути оптимістами. Тим більше, що підстави для цього є. Віктор Ющенко підписав зміни до Закону «Про музеї та музейну справу», а Верховна Рада прийняла цей закон 5 листопада 2009 року безпрецедентною кількістю голосів – 375 народних депутатів! І друга приємна звістка.

Цього разу зі Львова. Як повідомив нашому кореспонденту директор Львівської картинної

галереї Борис Возницький, кошти для сплати послуг за охорону все-таки виділені урядом зі стабілізаційного фонду.

– Ще недавно ситуація була досить тривожна. Але нині гроші виділили і ми розплатилися з державною службою охорони МВС. Утім, ця проблема своєї актуальності не втратила, бо держбюджетом на 2010 рік фінансування передбачене тільки на три квартали. Що робитимемо у четвертому, невідомо, – каже директор.

Торік із Івано-Франківського краєзнавчого музею серед дня поцупили статуетку-підсвічник у вигляді знаку зодіаку Водолій – виріб XII століття. Цьогоріч працівники міліції повернули експонат до музею. А злочинця, котрий намагався продати статуетку за 30 тисяч доларів, заарештували.

На жаль, більша частина пограбованого осідає у приватних колекціях, перепродується або вивозиться за кордон. Таким чином держава назавжди втрачає безцінні раритети.

Напрошується простий висновок: передусім треба належним чином охороняти існуюче, ніж потім докладати неймовірних зусиль на пошуки вкраденого. Перефразовуючи народну приказку, скажемо: «На закон надійся, але сам гав не лови».

Володимир СУБОТА

На знімку: Одеський художній музей. У ньому було викрадено картину І. Айвазовського «Морський краєвид», яку оцінено в 350 тисяч доларів

ЗРАЗОК ЗАЯВКИ НА ПЕРЕКАЗ ГОТІВКИ

Отримувач платежу	ДП «Газетно-журнальне видавництво»	37128003000584	16482679
		Поточний рахунок	Код ЄДРПОУ
Банк отримувача	УДК м. Києва		820019
			МФО банку
Платник (прізвище, ім'я, по батькові)	Культуров Іван Петрович		
	тел. (044) 555 55 55		
Поштовий індекс	0 1 0 0 1	Адреса платника	м. Київ, вул. Хрещатик, 16
Загальна сума	сто тридцять п'ять гривень		
	(словами)		
Призначення платежу			Сума, грн.
Передплата на газету «Культура і життя» на рік			135,00
Підпис платника			Підпис банку

КВИТАНЦІЯ

Отримувач платежу	ДП «Газетно-журнальне видавництво»	37128003000584	16482679
		Поточний рахунок	Код ЄДРПОУ
Банк отримувача	УДК м. Києва		820019
			МФО банку
Платник (прізвище, ім'я, по батькові)	Культуров Іван Петрович		
	тел. (044) 555 55 55		
Поштовий індекс	0 1 0 0 1	Адреса платника	м. Київ, вул. Хрещатик, 16
Загальна сума	сто тридцять п'ять гривень		
	(словами)		
Призначення платежу			Сума, грн.
Передплата на газету «Культура і життя» на рік			135,00
Підпис платника			Підпис банку

редактор рубрики
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

далі буде

ДЕ НАС МОЖНА ЗНАЙТИ:

- Студенти, старшокласники мають змогу безкоштовно отримати примірник газети у кінотеатрах «Одеса-Кіно» (бульвар Перова, 36) та «Київ» (вул. Велика Васильківська, 19). І це ще не все.
- При купівлі будь-якої україномовної книжки у книгарнях Києва – «Книжковий Супермаркет»: просп. Московський, 6 (М «Петрівка» поряд з «Мегамаркетом»); вул. Будівельників, 4 (Ленінградська площа); вул. Луначарського, 10 (М «Лівобережна» поряд з ТЦ «Комод»); вул. Межигірська, 3/7 (М «Контрактова площа»); пр. Повітрофлотський, 33/2; вул. Фрунзе, 166; вул. Тимошенко, 13а (М «Мінська»); вул. Нижній Вал, 37/20 (М «Контрактова площа»). І це ще не все.
- Нас читають відвідувачі мережі найкультурніших ресторанів Києва – «Піца Челентано», «Картопляна хата» та «Япі», арт-кафе «Антресоль», апетит-кафе «Чайкоф»
- У готелях «Premier Palace», «Opera»
- У літаках авіаційної компанії WINDROSE
- У «Туристичному інформаційному центрі» (Хрещатик, 2)
- **Наші постійні партнери:** Посольство Японії в Україні Французький культурний центр Британська Рада в Україні Німецький культурний центр «Гете-Інститут в Україні» Польський інститут у Києві Чеський центр

ПРОЕКТ ПІДТРИМУЄТЬСЯ
готелем «Хаят Рідженсі Київ»

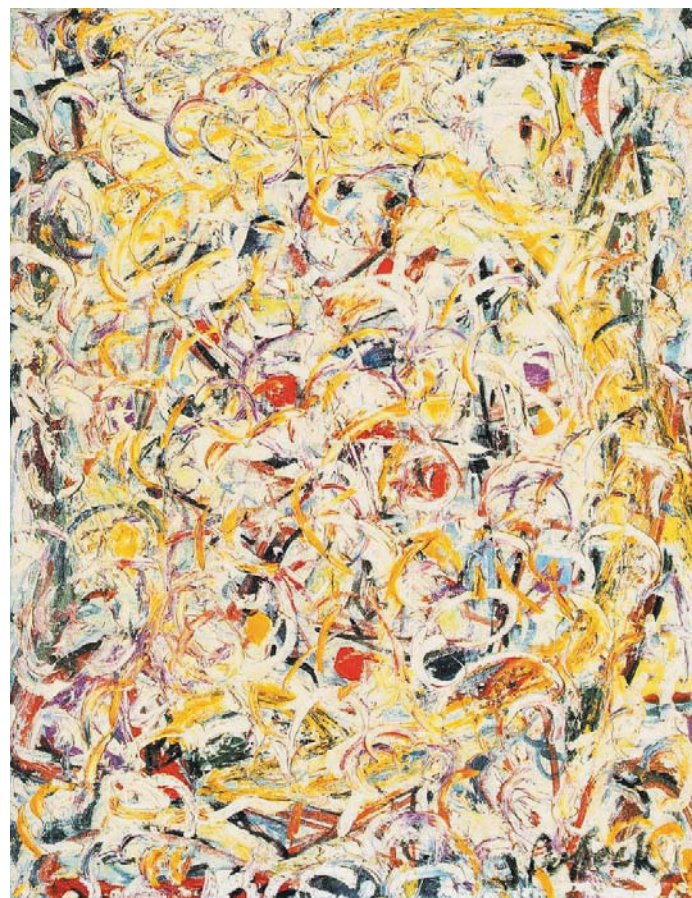
«Джек-розбризувач» Джексон Поллок

«Це не мистецтво – це жарт, до того ж поганого смаку», – писав 1959 року впливовий англійський тижневик «Рейнольдс Ньюс». «Краще атомна бомба, ніж Джексон Поллок», – стверджували шанувальники класики

що? Всупереч оцінкам ретроградів, американець Джексон Поллок ще за життя був визнаний втіленням модернізму ХХ століття.

Поллок народився 1912 року в Коді (штат Вайомінг) у сім'ї вівчаря. 1928-го почав відвідувати художню школу в Лос-Анджелесі, а вже в 1930 році перебрался до Нью-Йорка і вступив до класу художника Томаса Харта Бенгтона – представника американського регіоналізму, «лівака», що відстоював реалістичне образотворче мистецтво. 1935 року Поллок потрапив до програми державної підтримки незможних художників: чистив суспільні пам'ятники, працював як ремісник... А паралельно почав писати картини в стилі європейського авангарду: особливо його вразила «краплинна техніка» Макса Ернста.

Втім, створенням «авангардистських», сюрреалістичних робіт Поллок зобов'язаний – хворобі. Через алкоголізм Джексон навіть лягав до клініки. Лікування не допомогло, проте написані під впливом психоаналізу картини сподобалися доглядачеві Метрополітен-музею Джону Грехему. 1941-го саме він познайомив Поллока з майбутньою дружиною, відомою художницею Лі Краснер. Та залучила Джексона до авангардових кіл Нью-Йорка.

на до авангардових кіл Нью-Йорка.

1943-го Джексон отримав замовлення на стінний розпис у будинку Пеггі Гуггенхейм, засновниці Музею Соломона Гуггенхейма. У тому ж році Пеггі організувала виставку, де вперше експонувалася його картина «Стенографічна фігура». Під завісу 1943 року в її галереї Art of this Century відкрилася перша персональна виставка Поллока. На той час він працював у техніці «дриппинг» (витискування і розбризування фарби з тубика прямо на полотно).

Приблизно 1947 року Поллок відкрив для себе так званий «краплинний» метод: полотна він клав на підлогу і покривав краплями фарби, що безладно стікають з пензля, з бляшаної банки або продірявленого відра.

«На підлозі я є частиною картини», – пояснював він. Результат «підсвідомої» діяльності художник піддавав «усвідомленій» обробці за допомогою дерев'яних паличок, ножів, мастихинів. У фарбу підмішував пісок, товчене скло... Між 1947 і 1950 Поллок завершив свої найвідоміші роботи: «Собор» (1947), «Номер 1: Білий какаду» (1948), а також «Туманність кольору синьої лаванди» і «Осінній ритм» (обидві – 1950).

Особливість цих картин – переривчасті переплетіння кольорових ліній, які за рахунок своєї прозорості дають можливість заглянути в простір на задньому тлі. Поллок віддавав перевагу великим форматам, вважаючи, що мольбертний живопис застарів. Майбутнє, був упевнений він, за настінними розписами.

У 1950 році Поллок підкорив Венеціанське бінале. Тоді ж Ханс Немат опублікував у журналі «Новини мистецтва» серію фото, що зафіксували процес створення однієї з його картин. На жаль, саме в цей час Поллок знову запив. До середини 1950-х він майже облишив писати. Дізнавшись про роман чоловіка з молодою натурницею, влітку 1956-го його покинула Лі Краснер. А вже в серпні у віці 44 років Поллок загинув у автокатастрофі. Найбільша сума, яку художник за життя отримав за свою роботу, склала 8 тисяч доларів.

ВИ МОЖЕТЕ КУПИТИ НАШУ ГАЗЕТУ У КІОСКАХ АГЕНТСТВА СОЮЗДРУК СТОЛИЦІ УКРАЇНИ

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ. Всеукраїнський тижневик. Виходить із 7 жовтня 1923 року

СВІДОЦТВО про державну реєстрацію КВ №1026 від 26.10.1994
ЗАСНОВНИКИ: Міністерство культури і туризму України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети
ВИДАВЕЦЬ: ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України»

Спільний випуск газети «Культура і життя», журналів «Діалоги», «Пам'ятки України» й «Українська культура»

КЕРІВНИКИ ПРОЕКТУ: Анатолій Сериков, Віктор Кирпа
РЕДАКЦІЯ:

Випусково-моніторингова – головний редактор Володимир Онищенко
Художнього оформлення – головний редактор Наталія Коваль
Газети «Культура і життя» – головний редактор Володимир Бурбан
Журналу «Діалоги» – головний редактор Анатолій Ситник

Журналу «Пам'ятки України» – заст. головного редактора Іван Малюта
Журналу «Українська культура» – в.о. головного редактора Орест Когут
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
ТЕЛЕФОН: 201-66-55 (багатоканальний), ФАКС: 201-66-54
E-mail: cultzhyttya@ukr.net

ДРУК: ТОВ «Мега-Поліграф» 02090, м. Київ, вул. Алма-Атинська, 2/1

За достовірність інформації відповідальність несуть автори і рекламодавці.

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією тижневика.

Редакція зберігає за собою право редагувати, скорочувати надіслані матеріали та змінювати їхні назви.

При використанні матеріалів посилання обов'язкове.

Наклад 10 000

ЦІНА ДОГОВІРНА

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 60969